

స్వేచ్ఛకరిమితి, అనగా ఆయా వస్తువులను
ఇట్టివేములకు ఏర్పాటుచేసి గంటలగాయత్తు
ఆమరుచటికినముడిచేరి మూయుగంట పర్యంతర
మా అయ్యుడును

విలేఖకులకు సూచన.

పత్రికయందు ముద్రించుటకు వ్యాసములను పంపువారు లేఖకులు గ్రామము పేరును మాత్రమే ప్రాసని యూరకొనుచున్నారు. ఏ జిల్లా యొక్కో యూరములనున్న గ్రామము పేరును నుదహరించి పంపిత్రమున చాలదు. జిల్లా, తాలూకాల పేరుల నుదహరించిన గాని పాఠకులకు విషయము గ్రహ్యము కాదు. కావున వ్యాసలేఖకు లీ విషయమును గమనింప ప్రార్థితులు. — సంపాదకుడు.

వాతావరణస్థితి

1916 సం॥ ఆగష్టు నెల 11-వ తేది.

Table with 7 columns: ప్రతీకములు, ఆగష్టు నెల 11 తేది ఉదయము ఆంధ్రములో, ఉదయము ఆంధ్రములో, ఉదయము ఆంధ్రములో, ఉదయము ఆంధ్రములో, ఉదయము ఆంధ్రములో, ఉదయము ఆంధ్రములో. Rows include temperature, humidity, wind speed, etc.

వర్షపాతమున వాయుభారము కొద్దిగా తగ్గినది. రాజధానియందు కొంచె మెక్కురగన, తూర్పుతీరమున అభారము న త్రైతమున మరకొంచె మెక్కురగన తగ్గినది. పశ్చిమపుర వాయుభారస్థితి బట్టి చూడగా వర్షవాయువులు బర్మావైపు వీచుట్టున్నవి. ముంబాయి నందు వాయువు మెలగావీచుచున్నది. మహదీయనందు కల్లాలమేమియులేదు. రాజధాని యందు వడవడి గాలి జోరుగావీచుచున్నది. మధ్యమార్గము మైసూరు నందును, దత్తనందల ములందును తక్కువ గనక, కల్లాలకమున నెక్కువ గనక నున్నది ఉత్తరసర్కారులందు కగటి యుష్ణమున రాత్రి యుష్ణమున సాధారణముంటె ఎక్కువగానున్నది. రాజధానియందెక్కడో అక్కడ వరియున్న ముసాబట్టి కానావిధములు గానున్నవి. వాయువునందు లేవలేదు. ముంబాయనందు దక్షిణమునందును మేఘములుపోయి ఆకాశము కొంతమట్టుకు స్వచ్ఛముగానున్నది. ఉత్తరమున మేఘములు కొంతవరకు కట్టముగ నేయున్నవి. రాజధానియందు దక్షిణముగా వర్షము కురిసినది.

ఆర్. ఎల్. జోన్న వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

ఆర్యవైశ్య మహాసభ.

చెన్నై ప్రెసిడెన్సీ వైశ్యములకు లాకరీలు వ్రాయుచున్నాడు.

తొమ్మిదవ ఆర్యవైశ్య సభ నెలవారపురమున నీ నెల 19, 20, 21 వ తేదీలలో జరిగెన బోధించును. సభ మంది యాదేశములతో నేర్పరచబడినది. కాని వారి యాదేశములు మాత్రము గొంపాగుట లేదు. ఇందునవ కారణము లేకపోలేదు చెప్పవారు ఎక్కువ, చేయువారు తక్కువ. సభలకు వచ్చువా లొకవిధముగాను కాదు. కొందఱు విశేషార్హమై వత్తురు. కొందఱు మేము వలయునో మిగుల గొప్పవారము' అని యిక్కలంటే కనిపించుకొనుటకై వత్తురు. మరికొందరు "మహావైశ్యులవార, మేముమాడ పోయినచెప్పక" మరి వైశ్యులను. కొందఱు మాత్రమే నిజముగ గుర్తింపబడిన పాలుబడవలయు నని వత్తురు. వీర మాత్రమే నిజముగ కార్య నిర్వాహకులు. ప్రతిసభకును సభ జరుగవలయు పురమునకు, ఆ పురముయొక్క చుట్టుకట్ట నుండు యూల్స్ యందుకు మూడు, నాలుగు వేల రూప్యములు వసూలు గావలయున్నవి దీనిని స్వల్ప సామ్యముటకు వీలులేదు. ఇట్లు తయో భవభ్యంతరముచున్నది. ఇంతి సామ్యతో నెంత మందికి సామాన్యము చేయదయ్యును?

జోన్నతికి చట్టాధారము విద్యాధిక్యత. కాన వాతరకు విద్య నొనగవలయున అందఱును విద్యగోరవలయును. వీర వారెంతవో తెలివితరులు అందరు. వారికి నున్నవిద్యకు వలయు సహాయములేదు. అందువలన మనవలయునో వీరవిద్యార్థులకు భవసహాయ మొనరించి, వారిని ప్రోత్సహింపవలయును. ఇట్టివిధానో ప్రతిసభలోను తీర్మానింపవలయును. తీర్మానముననుసరితవలయు భవము గూర్చువలయునని కొందరు పోషింపబడును. కొందఱు వాతరముననే ఆవిధభవమును విద్యార్థులు చేసెనన. కార్యనిర్వాహకులు కొందఱు, భవము నెట్లు పెట్టుకొనునో యిది గొప్పమామోదవ చేసెనన. తలపెట్టి విచారణ తీర్మానించుకొనెనన. పిమ్మట వాగ్దానము చేసిన మహాపురుషులకడ కేగి వైశ్యమిచ్చునన, వారియొక్క ఆశీర్వాదములు అత్యవసరముగాని ఆ యుపవైశ్యము. ఇంతలో నమగవారికి విసిరి యడుగుట మానెనన. ఇట్లు విద్యాభవమును గవతేనుచున్నది. అచ్చటచ్చటకొన్ని భర్తనియున్నవి. ఆ భర్తనియులొకొం విద్యాభవమును భర్తకర్తల తీర్మానించుకొనియున్నారు అభ్యుక్తల తాము వీరవైశ్యవిద్యార్థులవలయుననామము జేయవలసి ప్రకటించుచు ప్రకటనలు చూచికొందఱు విద్యాధి లాలో నున్నవిద్యార్థులందునవి భర్తకర్తలకు వారి నింధారముల నెరుకపరచి, భవములు చేసెనన. పురపాలకులకు భర్తకర్తల ఆవిద్యాధి నలునాత్రమైనను అత్యవైశ్య ఆశీర్వాదములు తీర్చి తీర్చి వుంతురు. ఇంత కడవైశ్య విరక్తు సహాయమేమై న చేయునామమున, ఆశీర్వాదములు అందగి యునలేదు. కాబట్టి యిట్టి ప్రకటనలవలన నవయోగ మేమి?

వివాహసమయములందు దమియుగభవము వ్యవసరముగాదనయు బోగమునానలను పిలవరాదనియు తీర్మానించుచున్నారే కాని ఆచరించినా తనకును కారవచ్చుటలేదు.

ఇదివరకు ఎనిమిది సభలు జరిగినవి. వీరవలెగ గలిగి లాభము నా కేమియును ఎక్కువగ గన్పించుటలేదు. ఎనిమిది సభలలోను నుమారు ఇరవది అయిదువేల రూప్యములు ఖర్చైనవి. ఆ రూపాయలతో నెందుకో విద్యాభవ మొనర్చి యుండవచ్చును. భూతే వర్షంతి భృతా ఆప్తులు గలిగినవేళ బంధుమాలిని పుర్రోజనం చేయి ఈ వర్షపురమును ఇట్టిటికి సుమారు మూడువేల రూప్యములు జమయినవి. తొమ్మిదవ సభలోను గొన్ని తీర్మానము లకును వారి బోధనీ క్రింది సంకతులను సభలోని కలాలియును లాలో చించెనన గాక యిది కోరుచున్నాను.

మన వలయువారు వర్తకులు. వారికి వర్తకము చట్టాధారము. వర్తకము నీచిమొనరికాదు. వర్తకమునలనే రాజ్యమిచ్చి వర్తిచెందును. దానివలననే మనవలయునానికి వచ్చును. వర్తకమునకు వలయువిద్యమాత్రమేనగుట కుమితోశక్తికము కాబట్టి వర్తక సరివిద్య వైశ్యవారి కొనగవలయును. ఈవిద్య మన దేశమున కొంతవరకున్నది అచాలము. అది వర్తింపజేయమిప్రయోజనములేదు. ప్రత్యేకముల గూర్చి దానిగ నెఱుగవలయును. ఏదేశమందు న్యాపారము దానిగ జరుగుచున్నదో, ఏదేశమునందు వరికొనును, పూర్వీకము వివిధ

మన్ననో యా యాదేశములకు మన యువకుల నుండునుంది దని నాకు లోచించున్నది. మనకు దగ్గరలో నుండునది జపాను దేశము. ఆ దేశముట్లు గొప్పవ్యాపారము సమపురుషునో మన కందఱకును విశేషమే. మన కృత్రికి వలయు విద్య యా దేశముందు వలయునంతయున్నది ఇది అందరకుఁ దెలియును. తెలిసి యేల యూరకున్నాడు? పోవువారు లేరా? ఉన్నాడు. అనేకులు ఉన్నాడు. అయితే వారు నిన్ను నోయులు, వీరవారు. వారికి భవసహాయ మత్యంతశక్తికము. ఒకరిద్దఱు పోయినచాలదు. ఎక్కువమంది పోవలయును. భవముగలవారు వారిపురుషుల నంపుట చాలమంది. వారువిద్య పూర్తిక సభ్యు సిందిరచ్చి స్వేచ్ఛగా గొప్ప పూర్వీకము సాపిగుటకు సహాయముగలవారు. జపానులోపు సభ్యులకు భవసహాయ వ్యాసము తక్కిమే నా రియ్యదలచుకొనిన సామ్యుత్తురు గాక యిది కోరుచున్నాడు. ఆ భవముగో కొందఱివైనను వర్తక విద్యకై జపానుదేశమునకు పంపురు గాక. భవివలందఱుకు, కులాభిమానులై యమితభవమునగి యున్నావా పూర్వీకముల వైశ్యులకుల ప్రేమకు, మందనములకు పాఠకులగురు గాక.

మన విద్యాధికులలో ఏకగ్రావిద్యకులు కరు. దెబ్బ స్వభావ వరువు టాగు వారికి విద్య విద్యకులు. వైశ్య విద్యాధికులు నా నా పురముల నుండి యున్నవిద్యకై రాజధాని పురమును మదరాసున కనేయును వచ్చుచున్నాడు. వారు నివసించుట కొకవి చేతన మిచ్చుచున్నది. దాని ప్రస్తుతపుస్థితి దైరమొనరును. అందరిని విద్యాధి తెలుపుదురు. ఇందుక ఆగొందిచి మానవత్వము భయక విద్యాధినివేశన మన నాకేగిని వాడెనుచున్నది. అనియునుయొక్క యధికారములే ప్రయోజనముతో దా మేమిక్తే పాలుబడుచున్నాడు. దానిలోనిలోపములే, 1 భవము విద్యాధిభవమునకుందగినది కాదు. దాని సాధన భవమునందగినది కాదు; 2 ఇతరవిద్యాధి భవములయందును ప్రయోజనము గాని, వారిలో నుండు విద్యార్థులకు వలయు సదుపాయములు గాని, భవమున కొంచెనను పోదమావత్తు. ఈలోపములకు జవాబు భావము భవభావికాముల కాదు. ముందుమొదట ప్రతీకారము అంతకష్టము తోడియెడల, వారి విచారణకర్త సమయ వివచాముట చూచికరా. ఇట్టిస్థితిలోనే రెండు, మూడు వర్ష రక్షలు గవవలసి. విద్యాధికుల మొత్తము చుండుగవవలసి. విచారణ కర్తల వలన ఏమియును పుర్రోజనము లేదని విద్యాధికులకు తెల్లం బయ్యునది. కలాలియును లందఱు సహాయుడీ పుర్రోజనము నొకభవము మదరాసున నేర్పరచిన వారికెంతకు విద్యాధికులు మందగి యును. భాగ్యముల సానుపడి, పుర్రోజనముల పుర్రోజనమున కావ్యమును నెరవేర్చెదకగాక. కొంతపుర్రోజనము లీ కావ్యమును గూర్చి తలచుచున్నాడు. వారి మహాపురుషుల సాను మత్యంతశక్తికము.

నెల్లూరు సంస్కృత పాఠశాల.

నెల్లూరునందు ఇరవది సంవత్సరముల క్రితము ఆచార్యులు వేంకటసుబ్బయ్యగారివేట నెల్లూరువేట సంస్కృత పాఠశాల నేటికిని యవిచ్ఛిన్నముగ జరుగుచున్నది. ఇక్కడ విద్య యుచితము. జీతమిచ్చు కక్కురలేదు. ఘనాంతము యజుర్వేదమును సోమ్యవేదమును శుక్లయజుర్వేదమును యుగ్వేదమును అగ్రమును నేర్పుటకు వేలవేల రూపాయలు నియమితై యున్నాడు. వేదాధ్యయనము చేయు కొంతమందికి ద్రవ్యసాహాయ్యము చేయుదురు. సంస్కృతమునందుగ్రంథపఠనమునకు కురిగలరు. ఇందునకు క్రియాశక్తిగి ముందరవాజ తాతాచార్యులవారు నియమితై యున్నాడు. ఇతరవిద్యాభవముల పాఠశాలలు ముప్రొంతల నుండెక్కడవలేదు విద్య సాకర్యము లేనియున్నను విద్యార్థులకు భోజనలే లేకుండు చాలమంది వచ్చినచున్న కొంటును వీలులేక నిరవయోగమును చున్నది. నెల్లూరు మండలము నుండెదకో రెండు భవములు ఉన్నను వారిలోకమును తీర్చకపోవుట భాగ్యముగలేదు. ప్రభుత్వమువారు పాఠశాలకు తరీఫీదేనే గాగొంటు నిచ్చెదను. పాఠశాల భిక్షాముల ముసాంతమున పరీక్షలు చేసి, యందు తీర్గులకు రెండు మూడు రూపాయల వేతనముల నిచ్చెదరు. పాఠశాల పున్నగి స్వామి మతమునందున్నది. వారు రీతల రూప్యములకు పాఠశాల కప్పించుచున్నాడు ప్రతిపాస్టు వికియోపాధ్యాయమునవిద్యార్థులకును భవమునకును ముందు. అందు స్వామిమతము విద్యాధివర్తిగి గురించియు విశేషంకములకు గురించియు యుగ్వేదమునుచుందు. ఎన్ని సాకర్యములున్నను విద్యాధికులకు వరదీ పూర్వమునుకుటల యిది చేడికక్కకున్నది. కావున సంస్కృత విద్యాధికుల లాకారము తీర్చిపొక్కుతులు. — విద్యాధికులు.

తిలకుగారిపైని కేసు

భూవా, ఆగష్టు 10: — ఈ కేసు నేడు మరల విచారణ చేయబడినది.

త్రైకటనను సూక్ష్మత కల్పి

తిలకుగారి యంత్రాధ్యక్షులను నువ్వారాస్త్రీ భావలో చిన్నపుస్తకములుగా ప్రకటించుచున్నాడు. ఆ యంత్రాధ్యక్షులను సూక్ష్మతయొక్క కేసుజరుగుచున్నదిగాన ఆపుస్తకమును ప్రకటించువాడుగాడ నట్టికత్తె పోగులగునని చిహ్నములకు నేడు తెలిపగోరుచున్నాడు. అట్లు ప్రకటించుట తప్పు అని మేజిస్ట్రేటు గారనిరి.

కొద్ది ప్రయత్నముతోనే ముద్రింపబడింది. అది శాస్త్రము వాచులయొక్కయుగములోన గాని ఆ దేశికి పరిచెట్టుటకు గానని కడంకిక గారనిరి.

ఆపుస్తకములకు ప్రత్యేకముగా బడయకండ ప్రకటించుటకు మేజిస్ట్రేటు గారనిరి.

ఈ యంత్రాధ్యక్షులు ఈ కేసులో గ్రంథము చేసి యున్నది. వారిని చాఖులకాగితములలో చేర్చి యున్నాడు. అధికారుల యంత్రాధ్యక్షులకు చేసిన ఇంగ్లీషు పుస్తకము లిదన రక భూమిలకు కొంతకంతకలో ప్రకటించబడినది. ఈ కేసుయొక్క యంత్రాధ్యక్షులను ఇతర రాష్ట్రములవారికి తెలుపుట కేసువల్ల ప్రకటించబడి వికాస కేసులోని గ్రంథములలో నొక భాగముగా నీ యంత్రాధ్యక్షులను ప్రకటించుట కధ్యంతరములదని నేడు తలచెను. అట్లుచేయుట తప్పుననుకొని తెలియగోరెను. బొంబాయి ప్రాంతము కలెక్టరు కానిది ప్రకటించినది యంత్రాధ్యక్షుల చేపుచున్నాడు. బొంబాయి నుండి వానిని ఈ కేసులోని గ్రంథముగా నువ్వారాస్త్రీ భావలో ప్రకటించ గోరుచున్నా నని కేసులో గారు చెప్పిరి.

వారిని గ్రంథములముం పండిచెట్టుటకు ప్రకటించుట ఆక్షేపించుచు గాని కేసులోని గ్రంథముగా ప్రకటించుట తప్పుగానని మేజిస్ట్రేటు గారు నడిపిరి.

ఫిర్యాదు, శాస్త్రమువారి యంత్రాధ్యక్షము.

నిన్నటితరువాత యిద్దరుగా రిలుల చెప్పిరి. తిలకు గారి రిపోర్టును శాస్త్రము నందలి తక్కిన భాగముల నూర్చి విచారణచేసిరి. “నాటికి రాజమునపు హిందూదేశములో స్వరాజ్యమేలేదు, హిందూదేశములో నెవరినైనా తేజులు, మనశింధుల మొకరినొకరు లాకరు నయకొనుటకు సంకల్పమును సంపన్నులముగ నుండిట్టి కిరాతులముగ నుండిట్లు, పిమ్మట పరిపాలనను పరిపాలనాప్రతినిధిగామే తేజులు, మహమ్మదీయుల పరిపాలనను సక్రమపరిపాలనావిధానమే తేజులు, రాష్ట్రపరిపాలనను నిర్వహించుటకు మనకు పాదర్థ్యమే తేజులు, రాజమార్గముల నేర్పుచుటకు మనకు శక్తియే తేజులు... కానా ఫర్మను మూఢుడు చల్లకొంటును మూఢుడు; అప్పుడు అపురంకతేలు బుద్ధిహీనులు అయిట్లు” అననీ భాగములను పోషించు. దీనిలో రాజద్రోహము పూర్తిగా నున్నది. “ఆరంభించుట దగ్గింత బాగుగా పడు లింను నుండ వారంభించుటలేదని...” తిలకుగారు చెప్పిన భాగములను చాల నుజ్జీకరించు కలిగియున్నదిగా నున్నది. “వారంభించుముక్తి దొరగలదు చటనున్నది. నిరంధకాధికారము వారు ధీమంతులు గా నమీరు వారి మూల కల్పముల ననుసరించి వనిచేయవలెను. అందులకు కొంత కవాయము కలుగును. మీరు బాంసముగా నుండగోరెన నట్లు చేయుట... ..” అను భాగములను రాజద్రోహము నున్నది. ఇట్లు ప్రభుత్వమువారిపై రాజద్రోహము కలిగించుటగా నుండ నున్నది. “అంగ్లప్రభుత్వము వారిని సంరక్షింపకరముగ నుండుటకు ఇది యొక ప్రయత్నము. కొంతమందికి లేవనాధారము పోగుల యొక ఎడమకు కాదులేదు” అననీ భాగములందలి కడపటి భాగములను హిందూదేశమునందలి ఆంగ్లేయద్రోహము లేవనాధారము పోవుట నుండ గలదు. “హిందూదేశపు పాముల ప్రితిపూజకేళు పోతులు, కెల్లవారు, కెల్లవారు అను భేదము నెంత మాత్రమును పాటింపక చక్రవర్తి అధికారమును ప్రజల పంపు చేయవలెనని తిలకుగారుని. ప్రస్తుతముట్టి భేదములకు పాటింపబడుచున్న దను మానవ దీక్షలను గోచరించుచున్నది. అది బిచ్చింగుగానెప్పి పిమ్మట మూడవ యంత్రాధ్యక్షులను సూక్ష్మ విమర్శన వారంభింపిరి. “అధికార మెవలకు నుండునో విధిగనుడ నెవలనే యుండు”ని తిలకుగారుని ఇది మాత్రము అమానుషము ననుభావోక్తి అని బిచ్చింగుగారు నడిపిరి. పిమ్మట ఆంగ్లేయకరములకు నుండిన విమరు బుద్ధియున

విమరు చాల నపరాధకరములగును నున్న దని చెప్పి మిగిల్చి భాగములను బిచ్చింగుగాన చదివె. అనిబిచ్చింగుగారియొద్ద నుండి ధరావతు పుచ్చుకొనిన విషయమున “మీదికి ఏమనగా ఈ పరిపాలనను మారునట్లు చేయుటయే” అని తిలకుగారు నడిపిన వాక్యమున రాజద్రోహము నున్నది.

“తన్న వారుపోషించుకొని తనకడుపు నింపుకొనుటకు మాత్రము రాజుగారు ఆజ్ఞలను విధింపబడుటకు అందులకు కొన్ని పరిమితులతో నేర్పుచుటచేసిన పదవుల సంకీర్ణించి రాజుగారి నియమములకు బద్ధుడై ప్రభువుల యను పునములకును నేడు తలంపకు” అను భాగములను దొరకమునావి యొద్ద మహమ్మత్తులదనియు చుడిచి యొక నుప్రసిద్ధ భారతీయుని సూక్ష్మ యాక్షేపణతోడనే విడిచి యున్నది. “ప్రస్తుతపురపాలన మున జరుగుచున్న ఈ పని నిలిపివేయవలెను. ఈరంగులకల్పము మిగిలినంత. అధికారము ముచ్చేకి రావలెను” అను భాగమున నిరంకుశత్వ మునకును వాచుబడినది కొత్త వారికి విప్పించియున్నాడు. “రాజకీయవిషయములలో మీ రేమైన కొరెవో మీరు పోవడము లేదు చెప్పెదను. ఈ కిరీగా ఈ కుంటికినను సాగుచున్నది” అనువాక్యమున కుంటికిన మనకును వాచుబడి ది అని చెప్పి మిగిల్చి భాగములను నుండబిచ్చింగుగాన చదివె వానిలో చాల రాజద్రోహమును నిండుమును కలదని. ఇట్లు సారాంశములను విప్పించి వాదమును ముగించిరి. హోమయూసు నూర్చి నేడు చెప్పవలసివచ్చెను లేదు మహమ్మదు యూసుకొంటు నాధ్యక్షులకి రిక్తుకాదనియే శాస్త్రవ్యభిప్రాయము పరినిండయును ప్రస్తుతపురపాలనము కక్షావమును లేకుండ నుండినో హోమయూసు బోధనమున కాక్షేపణము లేనేలేదు. ఈ యంత్రాధ్యక్షులలో హోమయూసు సంబంధముని చెప్పడగి నేడు మునులేను. స్వరాజ్య సంపాదనమునకు సక్రమ విధాన నిరూపణ మనలే లేదు. బ్రిటిషు పరిపాలనను ప్రజలకు లాభమును కలిగించుట లేదు. పరిపాలనల ప్రజల యిబ్బందులకు విసకుండ ప్రజల నోళ్ల కొట్టుచున్నాడు. పరిపాలనలకు స్వాధీనత్వము సంపూర్ణముగ నున్నది. స్వలాభమును మాయావృత్యయే పరిపాలనల ప్రధానకార్యమై యున్నది. భారతీయులు స్వరీపాలన కల్గుటని తిలకుగారి యభిప్రాయమై యుండగా భారతీయులందుల కల్గుట గారని చెప్పి పరిపాలనలు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునందలి దొరకమునావిని బుద్ధిభూర్వకముగ మోసపుచ్చుచున్నాడు. ప్రస్తుతమునందలి పరిపాలనలకు పరిపాలనలకు కల్గుట గారు. ఈ ప్రభుత్వమునందలి పరిపాలనలకు వాడు ప్రజలను పిండిపిప్పి చేసి వచ్చింక రాజులుయే వారి విధానముగా నుండెను. ఇప్పటి పరిపాలనలకు రాజు కంఠివారి విధానమునే అనుసరించుచున్నాడు అనునదియే ఈ యంత్రాధ్యక్షముల సారాంశము స్వాధీనత్వము - అనాంధకారము - పంపన - అనుభవకములు నుండ దొరకమునావికి కలదని తిలకుగారు నడిపిన పర్యవసానమున బిచ్చింగుగారు కొత్తవారికి విప్పించిరి.

తిలకుగారి శాస్త్రమువారి జిన్నగారి వాదము.

మేజిస్ట్రేటు గారు రేకాఖకుచేరినవాలో ఆ వి. సి. ఎస్. కాఖవారిపై నీ యంత్రాధ్యక్షములలో నిదానాధ్యక్షము కలదని బిచ్చింగుగారు కొత్తవారిలో చెప్పిరి. అమాలులకు కొత్తవారు విశ్వసింపదని నప్పొడకు. తిలకుగారు మొదట వాయువ్యాధ్యక్షముల నేరినది వ్రాసికో అది యధావాయమున కొత్తవారు ఎడటికి రాలేదు సి. వి. డి. కాఖకు చేరిన ఇద్దరు హెచ్చుపోతులై టుగలుచాగ్రికినని నిరూపించుచున్నాడు. ఎటులైన తిలకుగారిని చట్టకొని కేసు చేయవలెను నుండునుతో సి. వి. డి. వారు పినిని చాగ్రియించి. చాగ్రిన కా రిద్దరును శాస్త్రాధ్యక్షులవారు గారు. శాస్త్రాధ్యక్షుల గలవారైనచో వీరు చెప్పిన కిరీని చెప్పినే చెప్పరు. హెచ్చుపోతులై టుగలుకు వాయువ్యములకు మూర్ఖులయేగాక వానిలో కొన్నిటిని పూర్తిగ ధ్వంసము చేయుచుననుచు మందరి నెరిగినదే - కొన్ని వాక్యములు లోపించినలోపించి యుండునని వారిద్దరును నుండ నొప్పుకొనిరి అట్టివారు వాగ్దానముననే తిలకుగారియంత్రాధ్యక్షములని కొత్తవారి ఎడట బెట్టిరి. పిని ఇంగ్లీషులోనికి తిరుగుచేయించిరి. స్వయముగా తిరుగుచేసిన యద్యోగిని సాక్షిగా పిలువనేలేదు. అదిని పిలిచినచో క్రానుమర్షిలో ఖం గాంతునుని కంపెనీచేసిన యద్యోగిని పిలిచితిమని బిచ్చింగుగారే చెప్పి యున్నాడు. ఆ వాదము చెల్ల దగి నదిగాదు. తిరుమాలో కొన్ని పదములకు నేరమును నూచించు నర్థములు వ్రాయబడెనని కొత్తవారికి తెలిసియున్నది. తిలకుగారి యంత్రాధ్యక్షములను నుండిన ఇట్టినితిగతులలో కొత్తవారిందుల నున్నది. ఈ యంత్రాధ్యక్షములను ప్రత్యేకముగ కనుగొ

ముగ చూచినచో నది తొమ్మిదవ, 104 వ నిబంధనములకుందకు వచ్చుచు యనునదియే ముఖ్యమగుచున్నది. మిగిల్చి వారికి ఫిర్యాదిలకాదు అక్కడక్కడ నేనో కొన్ని వాక్యములనెత్తి చూపి వానిలో రాజద్రోహము నున్నదని చెప్పినంతమాత్రమున కొత్తవారు వానిని విశ్వసింపరాదు. వ్యాధిము సంతయును నుగ్రియుగ చూచి నిర్ణయభిప్రాయము నకు రావలెనని శాస్త్రము విధించుచున్నది. ఫిట్టర్ల ప్రభువుగారు 1888లో ఈ నిబంధనము చేసిరి. అప్పటినుండియు వానినే అనుసరించుచున్నాడు. బొంబాయిలో వెనుక జరిగిన తిలకుగారి విచారణలో నుండ వాయువ్యమే అనుసరింపబడినది.

ఈ యంత్రాధ్యక్షముల రెండవ ప్రత్యేకవిధిలో చేరుచున్నది. దొరకమునావి చేసిన చట్టములలో గల లోపములను చూపుటకును అయిదైదుకు - నిరసనమును - అగ్రహమును ప్రజలకు కలిగివకుండ శాస్త్రమునావి నానుకరణముగ తిగి మూర్ఖుగలిగించుటకును ఈవిషయ యంత్రాధ్యక్ష మునమున చేయబడినది. ఇదితరువ రెండుసార్లు రాజద్రోహమునకు తిలకుగారిపై నేరము మోపబడినది విషయము మనకుముఖ్యము. మొదటి సారి 1888లోని రెండవసారి 1 వద్ద క్రియమున నేరమును మోపబడినది. తిలకుగారిపై రెండు సార్లు రాజద్రోహ నేరము పూపింపబడి నంతమాత్రమున తిలకుగారు చెప్పినచో తిలకుగారు రాజద్రోహమునకును బిలులేదు కాని నేరపాదనలను సూర్చి బిచ్చింగుగారు చెప్పిన విషయములకు కొత్తవారు పాటింపరాదు ఏ సుదర్శనము నెంచుటకు తిలకుగారి యంత్రాధ్యక్షముల కొసంగిరకు విషయమును బిచ్చింగుగారు విప్పించిరి. తిలకుగారు వారి యభిప్రాయముతో నే కీ ధిచించిన వాడును హోమయూసు లీకును ఏర్పడుటకు నేర్పుచుండిరి. బెల్గాములోనా లీకు ఏర్పడుటచేసిరి. ఈ లీకును కొంద రధికారులకు కొందరు భారతీయులకు నుండ వాడేరించిరి కాన వానిని నుత్కించుట కా యంత్రాధ్యక్షముల నిచ్చిరిని తిలకుగారు తే స్వయముగ కొత్త వారిని చూచి తెలిపి యున్నాడు. కాన నట్టి ఆక్షేపణలకు నమాధానముగను నదిగ్గులు తొలగించుటకును తిలకుగారు నిలువకొనిరి. హోమయూసు కూడ దిను ఆక్షేపణమును ఖండించుటకు తిలకుగారు పూజకొనిరి. తిలకుగారు హోమయూసులకు మిషన్లుకొని దొరికిన వారిని నిదానములకు చేసిరి ఫిర్యాదీని వాదించిరి అట్టిసూచన కేటకు తప్పు అభిప్రాయము కలిగించుటయే చేరుచున్నది. హోమయూసు లీకును శాస్త్రాధ్యక్షములకు తత్కార్య నిర్వహణ అనకు ధనమును నమమాన్యులకును సుకల్పించి బెల్గాములోను అనుభవకరములను లీకుల నేర్పునవలదయే తిలకుగారు రచింపిరి. తిలకుగారు యంత్రాధ్యక్షములకు వచ్చివాని 5000 మందియుండిరి. వారి కంకుకి విషయము నదిగ తెలియదు వారికి వానిని తెలియజేసినతెలిసిన పిల్లలకు బోధించెట్లు తిలకుగారు బోధించెనని మున్నదని విషయమును కొత్తవారు గుర్తించెనని యున్నది. ఈ ద్వయ ముండగిని బాగుగా తెలుపుటకు తిలకుగారు ప్రభుత్వమువారి ప్రాధమిక విధానముల అనుపాదులనుచూడ వివరింపవలసియుండెను. బిచ్చింగుగారునెది వాయువ్యములకు వారి కా యంత్రాధ్యక్షము లియ్యబడెననుగాన వానియంద్యేక్షముల బిచ్చింగుగారు గ్రహింపవలకపోయిరి ‘స్వరాజ్య-స్వరాజ్య’ మనగా మనము సర్వవిషయములలో పూర్తియును సధికారము కలిగియుండుటగాని బ్రిటిషు దొరకమునా రిజేక్షనుండి పోవుట కాదని తిలకుగారు స్పష్టముగ తెలిపిరి. పిచ్చింగుగారు అసగా నేమో విప్పిచెప్పటకు పిలువలే తిలకుగారు సర్కారు అను పదమును వాని. దొరకము అసగా ప్రభుత్వమువారిని తిలకుగారి యంత్రాధ్యక్షముల విషయ వారి క్షయకు అర్థము చేసిగని యుండలేదు. పిచ్చింగుగారు గుర్తించిరి. అది లాభకరము గాదు. కాన మూర్ఖుడవలె ననునది తిలకుగారు సుకల్పము. కాన తిలకుగారు సర్వముల గురించి తెలిపిగని దొరకమునావి గురించి ఏమియును తెలిపలేదు దొరకమునావి నేమో నేను తెలియగోరుచున్నా? పిచ్చింగుగారు - సి. వి. డి. మున్నగువారు నేమో వాడేరించినది దొరకమునావి నే ఆక్షేపించుట యెవని ఫిర్యాదీని చెప్పియున్నాడు.

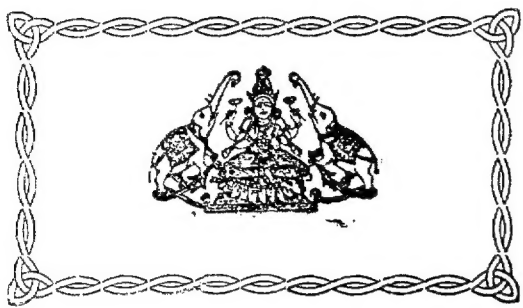
అయే నిజమైనచో ఈ దేశములోని దొరకమునకు నేనంత్యప్రమాదము చేసెను. పిచ్చింగుగారు దొరకము ముట్టికినికాదు. పోలీసు. ఫారెస్టు కాఖులను విమర్శించుట 24 వ నిబంధనము ప్రకారము రాజద్రోహమునకు మారుగట్టి కొనికొనుటకు పిలువలేదు. ప్రతినిచావులకు పిలువలేదు. అని తిలకుగారు చెప్పటలో అప్పటిని పిచ్చింగుగారు అనుమతి అవసరమై యున్నదని భావయే బెట్టి యిగుచున్నది.

విషయానుక్రమణిక.

జాబులు	2
గ్రామపాలకులము	3
తెలంగాణ కేసు	4
అభ్యుదయము	5
ప్రభుత్వము	6
త్రాగుబోతులము ఆభివృద్ధికి కారణము	7
శిశుజన శిశుపోషణము	8
విద్యోగానుసంక్రమము	9-10
విదేశ తంత్రము	11-12
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రామము	
దేశీయ తంత్రము	

ఆంధ్రవత్రిక

1916 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 11-వ తేది

శుక్రవారము.

త్రాగుబోతులము

ఆభివృద్ధికి కారణము.

మన దేశమున త్రాగుబోతులము తగ్గునట్టి విషయము లేవియును కానవచ్చుచుండలేదు. ప్రభుత్వమువారి దృష్టియందు నీ దురభ్యాసమును తగ్గించుటకు ప్రయత్నములు చేయుచు వచ్చి రని లోకప్రసిద్ధి గలదు. మత్తుపదార్థములపై పన్ను క్రమక్రమముగా హెచ్చించుచున్నారు. త్రాగు డమ్ము దుకాణముల సంఖ్య తగ్గించుచున్నారు. అమ్మనట్టి కాలమితి తగ్గించుచున్నారు. దుకాణములు పెట్టదగిన స్థానములను త్రాగుడు నకు ప్రోత్సాహ మివ్వజాలని యట్టివిగా నుండవలె ననియు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ పద్ధతులన్నియును త్రాగుడును తగ్గించుటకు అచకూలములైన పద్ధతులవలెనే స్థూలదృష్టికి కనుపించుచున్నవి. కాని దేశీయమిది యెంతో యువయోగ కరములు కావు. ప్రభుత్వమువారెంత మంచియు దైత్యమును పెట్టుకొనినను వారి యధికారము మాత్రము మొదటినుండియు గూడ మత్తుపదార్థముల వలన ప్రభుత్వమునకు సమకూరు ద్రవ్యమును పోనాదనవిధమునే వెదకుచువచ్చియున్నారు పన్నులు హెచ్చించుటలో అధికారులు త్రాగుడున కభ్యాస పడినవాడు కొనలేనియంత యెక్కువగా నొకే ఏర్పాదము హెచ్చించలేదు. స్వల్ప స్వల్పముగా హెచ్చించుచు వచ్చుటచేత స్వల్ప స్వల్పముగా నెక్కువ యిచ్చి త్రాగుటకు త్రాగుబోతును అలవాటుపడిపోయినాడు. కాబట్టి ఆ పద్ధతివలన క్రమక్రమముగా ప్రభుత్వమువారికి మత్తుపదార్థముల వలన వచ్చు నాదాయము హెచ్చిపోయినదే గాని త్రాగుబోతులము మాత్రము తగ్గుట కానరా లేదు. త్రాగు డమ్ము దుకాణముల తగ్గించుచు పురుషులు నిజమే. కాని

దానివలనను ఎక్కువఫలము న మనకు నని మే మనుకొనజాలుము. నాలుగుదుకాణములున్న విస్తీర్ణమున మనము దుకాణములు పెట్టినమాత్రమున ఫలమేమియు కలుగబోదు. త్రాగుబోతు ఇంకొక యడుగు నడుచుటకు నేమారి త్రాగుడును మాను ననుట కిల్ల. నాలుగుదుకాణములున్న చోట నొకటే దుకాణం బగునేని యొకవేళ ఈ లాభము కలుగనేమో తెలియరాదు. ప్రస్తుతము నాలుగు దుకాణములున్నచోట మూడుదుకాణములు చేయుటయు కానరాదు. ఉదాహరణార్థము, ఈనగరమున కడచిన సంవత్సరముండి ఈసంవత్సరము తీసివేయబడిన కల్లుదుకాణములు ఆరు. డెబ్బది ఆరు దుకాణములుండగా ఆరుదుకాణములున్న నేరు పోయిననేమి త్రాగుబోతును నిరోధించుట కిది యెట్లు తోడగునో తెలియకున్నది. కాలమితి తగ్గించుటచేత కొంతవరకు మేలు కలుగగలదనుటకు సందేహము లేదు. ఏల యందురా, త్రాగుబోతైనను సామాన్యముగా సంపాదింపక త్రాగుటకు వీలుండదు. వాని శ్రమ కాలంబును దుకాణముల యమృత కాలంబును రమారమి యొక్కటియే యగునేని అతనికి అనుకూలములు ప్రాప్యము లగును. త్రాగుడును ప్రాప్యంబగును. కాని ఈ కాలమితి తగ్గించుటలో అధికారు లెక్కువ సాహసముతో ప్రవర్తించుచున్నారని చెప్పటకు రాదు. గంటలకొని కూర్చొని రాత్రి 12 గంటలవరకు త్రాగుకుండ కాపాడుచున్నారనుట యొప్పుకొనవలసినదే కాని త్రాగుబోతునకు స్వల్పమైన అనాచకూలము కలుగు మాత్రమైనను ఈ మితిని సంకుచితము చేసినట్లుగాని చేయుచున్నట్లుగాని నిదర్శనములు లేవు. ఈనగరపు నిదర్శనము దీక్షికును నెడల అధికారులు త్రాగుబోతులకు అనుకూలములను ప్రత్యేకముగా అమ్మి యిచ్చుచున్నట్లే తీర్మానము చేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఈనగరములో సామాన్యముగా ఎల్ల కల్లు దుకాణములును ప్రొద్దున తొమ్మిది గంటలకు తెరుచవలసినదని ఏర్పాటు. మూడు దుకాణములు మాత్రము ప్రొద్దున ఏడు గంటలకే ప్రారంభము కావలసినదని యుత్తరువు చేసినారట! ఆమూడును ఎచ్చట కల వందురా? ఒక్కటి ఓటేరిలో కలదు, మరి రెండు చూచో నున్నది. ఈ ప్రాంతములలో చిల్లర కూలి పనివారలు నివసింపుట మొదలు వారి యువయోగార్థము ఈ దుకాణములకు మాత్రము ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు లొనర్పబడినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇది త్రాగుడును నిరోధించు నుపాయమో విజృంభింపజేయు నుపాయమో అధికారులే నిర్ణయింప వలసి యుండును. ఇక మత్తుపదార్థముల దుకాణముల స్థానమును త్రాగుడున కనుకూలము కానిదిగా నొనర్చు విషయ మాలోచింతము. ఇచ్చటను అధికారులు ఏకేషమగు నాదార్యమును గాని వివేకమును గాని చూపుచున్నారనియనుకొనజాలము. ఏ ఉత్తమాధికారికి అల్లరి వివరాకుండునట్లుగనో ఏ పెద్ద మనుష్యుల కండ్లకు కనరానియట్లుగనో ఏ య్రోపి యశునకు నిద్రాభంగము కానియట్లుగనో ఈనియ మఱు ఉపయోగింపబడుచున్నది గాని నిజముగా జనసమృద్ధముకలచోట నీదుకాణములు లేకుండ చేయుటకునై ఉపయోగింపబడుచుండ లేదు. తిరునాళ్లు జాతరలు జరుగు చోటులలో దుకాణము పెట్టుటకు లైసెన్సు లేదు.

చుండ నీ యుపాయము నరియైన యువయోగము నకు పెట్టబడుచున్నదని యన గలవా డెవ్వండు నోడు? నుంగము బాకములో 180 సంబరు దుకాణము స్టరింగు రోడ్డులో నుండవచ్చునట గాని ఏ యూరోపియను బంగాళాకు గాని నూరు గజముల దూరమునకు లోబడి యుండకూడదట! ఇందులో యూరోపియను బంగాళా యను విభేద మేల చేయబడినదో విచారణీయము. హైందవుల బంగాళా యైన కల్లు దుకాణపు గోల పడవచ్చుననియో? ఈ విభేద మెట్లున్నను తొపు నిర్ణయించుటలో దుకాణము త్రాగుబోతుల నాకర్షింపని స్థితిలో నుండవలయునను నుద్దేశము గాక నాగ రక ప్రజకు దుకాణపు గోల యుండరాదను నుద్దేశము పాటించబడుచున్నట్టి నిదర్శనము స్పష్టముగా సూచించుచున్నది. ఈ విభేదము ప్రబలుటచేత నీ యుపాయము త్రాగుబోతులను హెచ్చించుటకు తోడగుచున్న దేమో యను సనుమానమును మాకు కలుగుచున్నది కారణమేమందురా? గౌరవ పరుల దృష్టిని బడినయెడల త్రాగుడు దుకాణమును ప్రవేశించజాలక వెడలిపోవగల త్రాగుబోతులకి యుపాయము సహకారియై యున్నది. ప్రభుత్వము వారు తలపెట్టిన యన్ని మార్గములును ఈ రీతిగా నధికారులచే ఫల విరహితములుగనో వ్యతిరేక ఫల వంతములుగనో చేయబడుటచే త్రాగుడు విజృంభించుచునేపోవుచున్నది. ఈనగరమున 104 సంబరు దుకాణము కడచిన సంవత్సరము ను. 204 లకు పాడబడినది ఈవీడు 8000లచిల్లరకు నెక్కిపోయినది. నాల్గింత యభివృద్ధి. మత్తుపదార్థముల మాహాత్మ్యము నెంతయని వర్ణింపవచ్చును. రాయపురములో నొక దుకాణమును జూచి అవునులో రెండు దుకాణములును నెలకు రూ 1000 ల పంతున ఇజారా పాడబడినవట! నమ్ముటకే కష్టముగా నున్నదే. ఇంకను ప్రభుత్వమువారు త్రాగుడు నణచుటకు ప్రాతపద్ధతులనే అవలంబించుచు మిన్నకుంచురా? ఇంకను అనధికారసంఘముల ప్రాజ్యమును నీ విషయమున నిర్ణయించుటకు వెరుదీయించుచురా? ఇంకను ఈ త్రాగుడుసమస్యను ఆమూలాగ్రముగ విమర్శింపక చేతులు జోడించుకొని యుండగలరా? నిషేధక సంఘములవారు సంఘసంస్కర్తలు పెట్టుకొను మొర లొకను నెన్నాళ్లు అరణ్యబోధనములుగ నుండవలయునో తెలియకున్నదే!

శిశుజన శిశుపోషణములు.

ఈ దేశమున శిశుజన శిశుపోషణములకు సంబంధించిన సమస్యలకంటె వైద్య సమస్యలలో బలవత్తర సమస్యలు లేవు. అజ్ఞాన తిమిరమున బడి యల్లాడు మంత్రసానులు కలిగించు సంతతి ఘోర ఫలములను మరి ఏ వ్యాధులను కలిగించుచుండ లేదని తల్లల యభిప్రాయమై యున్నది. వైద్యవిషయము లన్నిటి యందును వలె మంత్ర సానులను సిద్ధముచేయుటలోను ప్రభుత్వమువారి వైద్యశాఖ ఇంకను వ్యాప్తరంగు ప్రయత్నమును చేయలేదు. మంత్రసానివృత్తి శాస్త్రీయముగా నెరిగినవానిని సిద్ధముచేయుట శాస్త్రీయముగా వైద్యపట్టము సందివారిని సిద్ధముచేయుట వలెనే బహుస్వల్ప సంఖ్యలకు వదిలివేయబడి యున్నది. వైద్యాలయములు మంత్రసానివృత్తికి గడగు విద్యార్థులను తీసికొని నానిని నుశీలములు జేయు నాచారము ఇప్పుడిప్పుడు ప్రచారము లోనికి వచ్చుచున్నది. ఇదివరలో పంచాంగము బొంబయిలోను కొంత సాగుచుండినది. ఓటివల మద్రాసులోగూడ ప్రారంభమైనది. ఇంక

దనుక సగరములోని శిశువున నైద్యశాలలలో రీతి గురకు మాత్రము శిక్షణ నిచ్చుటకు ఏర్పాటు లుండినవి. ప్రభుత్వమువారివారు నూర్గురు సిద్ధము చేయుటకు వసతు లేర్పరచవలసినదని తీర్మానించి నారు. అదిరకాలములోనే సంవత్సర సవత్సర మును నూర్గురు మంత్రసానులు శాస్త్రోక్త్యాను శిక్షితలు కాగలరు. వీరు సామాన్యముగా పుర పాలక సంఘములవారి యొక్కయు ఇన్స్టిట్యూట్ యొక్కయు విద్యార్థిభృతీ నుండి వచ్చువారుగా నుండురు. ఇందు నుశిక్షితవైనను ఈ మాన్యును ఈ రాజధాని క్రజలలో కమ్యూనును బడవైనచిన నీటి నీడువునలే లీనమైపోవుదురనుట నిశ్చయము. శాబ్దీ క్రభుత్వమువారు రాజధానిలోని ఇతర స్థానములలోను స్త్రీలకుని బిడ్డలకుని వైద్యాలయము లున్న చోట్లనుతయు మంత్రసానివృత్తికి విద్యార్థిను లను సిద్ధముచేయుటకేర్పాటులు జరుగవ సీయ్యవని అభిప్రాయపడినారు. అయిన నీ యుక్తము మిఁకను విపులతరముగా విచర్య నందలేదు. వీని మూలకముగా సిద్ధము కాగల మంత్రసానులును ఎందరో యుండబోరు. శాబ్దీ క్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతపు వీధి మంత్రసానుల తేమైనను శిక్షణ నిచ్చి వారి అజ్ఞానమును బాసి శిశువులను సంరక్షించుటకు దారి ఏర్పరచ వచ్చునా యు నాలో చనను కొంత విపులముగా తేసినారు. విశాఖ కట్టణములోను, కన్ననూరులోను, కుంభకోణము లోను ప్రయోగములు నడచినవి. విశాఖ కట్టణ ములో సామాన్య మంత్రసాను లేడుగురు శిక్షణకు వచ్చినారు. అందులో నల్గురు చక్కగా ఉపన్యాసములకు హాజరైనారు. కన్ననూరులో పదునేడరు మంత్రసానులకు తేర్చుగా నలువురు మాత్రము శిక్షణకు సంగీకరించినారు. కుంభకోణ ములో వైద్యాధికారిగారు పురపాలకాధికారియు ఎంత ప్రయత్నించినను మంత్రసాను లంగీకరించి శిక్షణకు రాలేదట. కన్ననూరులో వైద్యాధికారులుగా నుండిన డాక్టరు సి. బి. రామారావు గారును విశాఖ కట్టణములో వైద్యాధికారిగా నుండిన మేజరు ఇల్లింగ్స్టన్ గారును మంత్రసానులు శిక్షణకు వచ్చుటకును పేద స్త్రీలు వైద్యాలయములకుకాన్పులకువచ్చుటకును తగిన ప్రోత్సాహ మిచ్చినం గాని యుపయోగ ముండదని సూచించినారు. వీరువురును శిక్షణా సంతరము మంత్రసానులకు బహుమానము లియ్యవలసినదని సలహాచేసినారు. డాక్టరు రామారావు గారు పేద స్త్రీలకు పదిదిరములు ఓనమునకు రెండవాల వతున భత్తా ఇచ్చి కాన్పుకు వైద్యాలయములకు వచ్చునట్లు సలహాచేయుట గాక మంత్రసానులు శిక్షణకు తప్పక వచ్చునెడల నెలకైదు రూపాయల చొప్పున విరాళ మియ్యవలసినదని తెలియజేసినారు. ఈ ఉద్దేశి సలహా తప్ప తక్కిన సలహాలను నర్జను జనరలుగా రంగీకరించి నారు. ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించినారు. నర్జను జనరలుగారు మరియొక సలహాగూడ చేసినారు. మంత్రసానులకు శిక్షణయైన పదక యోగ్యతాపత్ర మియ్యవలసిన దనియు రెండేండ్ల కొక పర్యాయము శిక్షణకు వారిని రప్పించుటకు దాని మూలమున మార్గ మేర్పరచవచ్చు ననియు తెలిపినారు. యోగ్యతాపత్ర మిచ్చుట మంచిదే కాని రెండేండ్ల కొకపర్యాయము బెడలించుట మాత్రము అసంతృప్తిని కలిగించునమో యని భయ ముండవలసియున్నది. ఎఱున నేమి ప్రభుత్వమువారు ఈ సలహాలను బాటిలోపెట్టుటకునవసరమును న్యల్ల వ్యయముల తాము భరింప సంగీకరించి నారు. పురపాలక సంఘములు జిల్లా బోర్డులు భరింపవలసిన దని సూచించినారు. ఈ రీతిగా

సామాన్య మంత్రసానులకు గూడ విశాసము కల్పించు మార్గ మేర్పరచుండుటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాము. సామాన్య మంత్రసానుల కిట్టి కట్టాటు బాసట్టుబాటు గాక ఇండ్లకు పోయి స్త్రీలతో వారి ఆరోగ్యమును గురించియు బిడ్డల యారోగ్యభివృద్ధులను గురించియు ముచ్చటించి వచ్చుటకు తగినవాని నియమించుట సాధ్య మేల చేయరాదను విషయమునుగూడ మన ప్రభుత్వము వారు విస్మించినారు ముద్రాను సగరపాలక సంఘ మువారిచేతగా నివేద ముగాను విజ్ఞానమును కొనిపోవు ఆరోగ్యపు దానలను 1907లో నియమించిరట! అదాను క్రజల వాకరింపలేకపోయి రట! ఇటీవల నేర్పడిన శిశువుల కారకలు ఎక్కువ జనరంజకులుగా నున్నారట! ఏల జరల ఆరోగ్య భాత్రి కల ఏర్పాటును ఈనగర పాలకులు తలపెట్టరాదని ప్రభుత్వమువారుకునున్నాడు. బొంబాయిలో అధికార స్త్రీలత్వములును వైద్యశాలలోని స్త్రీలతోగూడి ఆరోగ్య విచారణ సంఘములుగా పనిచేయుచున్నారట! అట్టి సంఘము వీ రాజధానిలో నియమించవచ్చునా ఆలోచించునదనియు మన ప్రభుత్వమువారు నర్జను జనరలుగారిని హెచ్చరించుచున్నారు. అధికారాధికార నకూంవోగమున కీ విషయము మిక్కిలి తగియున్నది. మన ప్రభుత్వమువారు చక్కని తెరవుననే కని ప్రారంభించి యున్నారు. శాబ్దీ కార్య నిర్వహణ మిక్కిముందు విజృంభించి నాగి మన స్త్రీల కష్టములును మన శిశువుల నష్టములును కొంతకు కొంతయైన తగ్గిపోవును గాక యని నమ్ముచున్నాము.

రాష్ట్ర చిత్రవార్త.

నేటివార్తలలో రాష్ట్ర రొక హ్రస్వవార్త నిచ్చియున్నాడు. ఆంగ్ల రాజ్యాంగసభలో ఆస్పిత్వ మహాశియము మన భూమికి సంబంధించి యొక వాగ్దానము చేసిరట! హైందవభూమి విషయము లను గురించి చచ్చిప దలతులేని అట్టి చర్చకు ఆ సభలో తాము తగిన ఏర్పాటు లొనర్చుమని చెప్పిరట! ఈ వార్త కేమి యర్థము చేసికొనవలయునో మే మెరుంగము. చర్చ చేయదలచుకొనిన వారెవరు? ఇదివర కేమిచర్చ జరిగియున్నది? ఆస్పిత్వ గారాలించిన చచ్చి ఏ విషయమునకు సంబంధించినది? నేటిదినము హైందవభూమిని ఎన్నయో సహస్రములకలత పెట్టుచున్నది. సమస్యలలో నెల్ల సమస్య స్వపరిపాలనా సమస్య. ఉత్తమాధికారులు నివసరిపాల నాదర్శము నొప్పుకొనినారు. సామాన్యాధికారులు దానిని తిరస్కరించుట గాక ఉత్తమాధికారుల వాక్యములకు గూడ ప్రత్యేకాధముల నియ్యవారు చున్నారు. స్వపరిపాల నాదర్శము న్యాయవిరుద్ధము గాదని న్యాయస్థానములు తీర్మానముచేసి యున్నవి. పోలీసు వారును అధికార వర్గము వారును అధికారుల విమర్శించుటయే రాజదూషణ యని సామాన్య భక్తి పరాయణులనే యెన్నియేని కష్టముల పాలు నేను జూచుచున్నాను. అనీ బీసెంటుయ్యకు నయిన నిరోధ మట్టెమున్నది. లోకమాన్య తిలకు విచారణయూ చున్నాడు. స్వపరిపాలన సమస్యనుండి తిరిగితిమా దేశక్షేమ సంక్షేక శాసన మొక్కండు దేశమును సంక్షోభమున బడవేయుచున్నది. మార్గకొలది హైందవులు కారణము లేకయే ప్రవాసమున నిడబడుచున్నారు. ఏ రెల్లరును ఎల్లో దేశమునకు కీమచేయుచునని సి. వి. డి. వారును అధికారులును తలంచుచున్నారు. వీరిలో కొందరు దుర్మార్గు లుండిన నుండవచ్చును గాని

అనేకులు అనవరాదు లని దేశము నమ్ముచున్నది. ఇప్పుడేదేశమున మూడవ సంక్షోభ కారణము సామాన్యమున హైందవభూమికి నుండదని ఆక్షక స్థానమునకు సంబంధించినది. ప్యాసు సమాజేనమున మమ్ము సలక్ష్యము చేసినారు కావున ఎప్పుటికిని మరకు ముక్తి లేదని హైందవులు చెందిన నిరాశ ఉదారులగు సర్ విల్లియము మేజరు గా. సర్ జార్జి బార్నెసు గారల స్పష్ట వాక్కుల చేయపుమానినది. కాని మన కెంతవరకు నిజమగు ప్రాతినిధ్య నిర్వహణ సమస్య ఎక్కువ తీవ్రముగానే ఆలోచింపబడుచున్నది. ఈ సమస్యలలో పాలు ఆలోచింపబడుచుండు సమస్య హైందవ సైనిక సేవ. మే మిటీవల వ్రాసినట్లే బంగాలీ సైనిక స్వాతంత్ర్యముదే కొంత సంతృప్తి సాధమాసినది. కాని అది యింకను విస్తారతరము కావలయు ననియు ఆ స్వాతంత్ర్యము మన భూమిలో మన కండ్ల యెరుటనే ఆంగ్లో హైందవుల కంటె మనలను చిన్న తేముటకు వినియోగించబడరాదనియు ప్రజలు ప్రబలాభిప్రాయములు కలవారై యున్నారు. ఇండియా క్రభుత్వ (సరణ) శాసనమును గురించి మేము వ్రాయ సరసమే లేదు. ఒకటి యెరు నిరోధక సూత్రములు మహావోధన మీద తీసివేసినను ఆ శాసనము వివాదాస్పదంబుగనే యున్నది. ఇటీవల యుద్ధమునకు సంబంధించిన సమస్యలు మరి రెండు చూపబడినవి. ఒక్కటి మెరపాటేమియూయుద్ధమునకుసంబంధించినది శాదవదికొంత కాలము క్రోడబ క రాష్ట్ర ప్రాంతములలో నైఋతులకుసంధ వింపించివెళ్ళును సంబంధించినది. ఈ రెండు విషయములును విశేషచచ్చును పుకొల్పవలయునని హైందవులెవ్వరుకుతోరువారుగారు. క్రభుత్వమువారికి లేనిపోనికలతలు పెట్టుట వారెంతముగాదు. తగిన యధికారులు విచారించి విషయనిర్ణయము చేసినయెడల వారు సంకోషించియుండురు. కాని ఈ రెండు విషయములను ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులనిపించుకొనువారు కొంతవరకు రచ్చకు కొనివచ్చినారు. మొదటి సంగతిలో విచారణకు కమిషనే ఏర్పడినది. రెండవ సంగతిలో ప్రముఖాధికారులు పదవుల నుడియే తొలగించబడినారు. హైందవులెక్కివ తీక్షణముగా నాలోచించినను ఆలోచించకున్నను వీనిని గురించి వార్తలును చర్చలును ఆగిన వని యచకొనుటకు వీలులేదు. ఆస్పిత్వ మహాశియము హైందవ విషయముల విమర్శకు ఏర్పాటు లొనర్చు ననినప్పుడు ఈవార్తలన్నిటిని గురించిన చర్చులతలపెట్టెనా? ఇందులో నొక్కొంటి చర్చయే తలపెట్టెనా? కొన్నింటిచర్చ తలపెట్టెనా? ఏమియు చెప్పక రాష్ట్రము ఈరీతిగా పుట్టొంత మిచ్చుటను జూడ హైందవ భూమిని తేసిపోని యూహలను బెట్టు నభిప్రాయముతో రాష్ట్రము పిన్న బిడ్డలుగా నాచుచున్నాడనుట విశదము వార్తావ్యాపారమున నాతినికి సర్వస్వామ్యమున్నదిగదా! ఆతనిని ఎవ్వ కేమి చేయగలరు? కావున నాతినికి చెల్లాట మైనది కాబోలు.

అనధికారుల నాచుంచుట.

వీరూప స్థానిక శాసన నిర్మాణసభా సమ ఉమున సర్ ఎవ్వరు నేయులుగాక కొంత చక్కని విషయమును బయట పెట్టిరి. అనధికారులు ఆచార వ్యవహార ముండు ప్రత్యేక చర్చించు నప్పుడు ఇతర సమయములలోనే చేసిన సలహాలను బట్టికగా వ్రాయుండి వారిలో నేనియేని తిరుగు కార్యక్రమమున బెట్టుటకు సాధ్యములో ఆలోచించుట బాటిక ఆచారము! తమ ఆధికార సభ్యులు ఆరీక సంఘమున చేసిన పని ప్రశంసాపాత్రము! వారుచేసిన సుహృద్భియాయ తా మంగీకరించారట. 22 యేల రూపాయలకు సంబంధించిన సంగతులు వారి విచారణకు వచ్చియుండిన టట! ఇతర కారణాల పరిపాలకులకు నేమియుగాని ఆదర్శ ప్రాయము గానా? వారి యాచారములకు మన స్థానిక ప్రభుత్వము కార్యక్రమమున నగలంబించ జూరునా?

బరోపా మహా సంగ్రామము

గొరిజియాను ఇటలీవారు వశపరుచుకొనుట.

ఇటలీ దేశమున విజయోత్సవములు.

ఈజిప్టు యుద్ధము: త్రాగుటకు నీరు దొరకక తురుష్కులు బంటెల రక్తములను ద్రాగుట.

జర్మనుల పొత్తును బ్రిటిషువారు కళియచేసికొనట—కౌంట్స్ మువారి పులికనము.

[రైటు రువ్ జన్మి.]

ఇంగ్లాండు

జర్మను ఆస్తిని వశపరచుకొనుట.

లండను, ఆగష్టు 9:—జర్మనుల దురంతములకు గాను ఆంగ్లా ప్రామాణ్యమునకు జర్మను ఆస్తిని ఆ రాయుడు ప్రభుత్వమువారు వశపరచుకొనటకు ఆధికారము, వాణిజ్య ఆర్థిక విషయ ప్రయోజనముతో యోచించుచున్నాడు.

కొకెయిను నిర్ణయము

లండను, ఆగష్టు 8:—హిందూ దేశమున కొకెయినునర్తకము హిందూ దేశ ప్రభుత్వ వారికిని, తమవనగూడ అమితమును మనస్థాపనము గలిగించుచున్నది. చేబట్టే గాన చెప్పి, ఎట్టి మంది కట్టుబట్టును లేర్పడదనకు కొకెయిను నిర్ణయము నక్రమముగా జను ప్రభుకు వీలు గలగుచున్నది.

శత్రువిమానముల దాడి

లండను, ఆగష్టు 9:—ఇటీవల జరిగిన శత్రువిమానముల దాడిలకు 1 ప్రైముసుకు, 2 స్క్రీముకు, 8 బిడ్డలును మృతి నొందిరి. 5 పురుషులును, 6 స్త్రీలును, 6 బిడ్డలును గాయముల నొందిరి.

హిందూ దేశమున సైనికుల రైలు ప్రయాణము

లండను, ఆగష్టు 8:—హిందూ దేశమునందు ఎడతాట మన రైలు ప్రయాణము చేయు సైనికులకు వివిధముల ప్రమాదము లేకుండ కట్టుబట్టును లేర్పడమటకు హిందూ దేశ ప్రభుత్వము వారికి వాసితి మని కామనునభాగో చేబట్టే గా రుచి.

డాక్టర్ నెల్సన్ విషయవిచారక సంఘము.

మారక సభ్యుడు

లండను, ఆగష్టు 9:—డాక్టర్ నెల్సన్ విషయ విచారక సంఘమున బ్యాంకుముద్రికీ పర్మిషన్ గాను చేర్చబడిరి.

కెప్టెన్ ప్రయత్న హత్య.

కర్ ఎడ్వర్డు కే) గారు

లండను, ఆగష్టు 9:—కెప్టెన్ ఫ్రయత్ హత్యకు గూర్చి కర్ ఎడ్వర్డు కే) గారు డెడ్లీ నగరమునందలి ఆమెరికను రాయబారికి కథనముగా వ్రాసిరి. ఈ విషయము అతి ఘోరమున ఆగ్రహమును దూష్యమునని వారు తెలిపి.

బ్రిటిషు దేశాధికారి

లండను, ఆగష్టు 10:—కామనునభాగో మెన్నారా గారిట్లు చెప్పి:—బ్రిటిషువారు మిత్రమందలి దేశములకును, సామ్రాజ్య కేసులకును ఒకటి 8000లక్షల పో గా బ్రిటిషు వారికి మార్చి 1916వ సం. మార్చి నెలకు 26,400 లక్షల పానులు ఆదాయమున్నది. ఇది ఒక సంవత్సరపు సామ్రాజ్య దాయముకంటె తక్కువమైనది. కనుక యుద్ధ మంతకాలము జరుగు నప్పటికి మన ఆదాయ భరించగలము.

ఫ్రాన్సు

తియ్యెమాంటు యుద్ధము

పారిసు, ఆగష్టు 10:—ఈ మధ్యాహ్నము మిట్లు కృతకరింపబడినది:—శత్రువులన్ని క్రయత్నములందుకు విఫలమై కట్టుకవడట తియ్యెమాంటునందు ముఱు కాలు పెట్టగలిగి. మేము తియ్యెమాంటు దిగబడుటకు దృఢముగా నిలిచియున్నాము. ఈ సలహాద్దు ప్రకటనకు శత్రువులు నిరంతరాయముగా కుట్రపించుచున్నార. మేము పోరాంగమున కేఠిల్లు గుడ్డను పురిమోగించి మందుకు కప్పితిమి వాన్ ఆదరి యుద్ధము శత్రువుల మట్టడి కృతకమైయున్నది.

శత్రువాతాళాలపై ఆంగ్లవిమానములదాడి.

లండను, ఆగష్టు 10:—బ్రెస్టునగరమును ఈరో నాతాళాలపై ఆంగ్లవావిమానములు బాంబులు వేసి నురక్షితముగా తిరిగివచ్చినది. ఒక నాతాళాలపై 8 బాంబులు వడి నవి. దానినూడి పొగ కట్టముగా కచ్చుచుండెను.

పోజియరీసు యుద్ధము

లండను, ఆగష్టు 9:—ఆంగ్లేషియాని కర్ డగ్లస్ పోరు గారిట్లు ప్రకటించిరి:—పోజియరీసుకు వాతావ్యయన మేము ముందుకువచ్చుచున్నాము. ఆంగ్లేషుని చిన్న స్థానముల నన్నిటిని మేము బలపరచుకొను చున్నాము ఆరానకు దక్షిణమున ఒక స్థానమును మట్టడించితిమి. శత్రువులు మొల్లానకి వాయవ్యమున మన కందకములకు మట్టడింపబ్రయత్నించి విఫలమైరి.

బ్రిటిషు విజయము.

లండను, ఆగష్టు 10:—పోజియరీసుకు వాతావ్యయన 800 గజములు గల సేనాముఖముతో ఆస్ట్రేలియను కలాలములు 200 గజములు ముందుకు పోయినవి. ఇది తక్కు స్థానములందు మా దుర్బలమై యున్నది. మన విమానముల కలనకు, ఫిరంగిదళము కలనకు శత్రుఫిరంగుల సేనకములధ్వంసములైనవి. ఒక రైలును మన నిర్బంబు కొనినది. మంచిసామగ్రి నిలుకట్టానములు పోలికవి. శత్రువిమానములుజోరుగా పనిచేసినవి. కాని విమానయుద్ధమునకు ఆవిరాళము. మనఫిరంగుల కలనకు, విమానముల కలనకు, ఆ సేనకపురిమానములకు మంచి దెబ్బలు తగిలినవి.

పారిసు విమానములు

400 బాంబులను కేయట

పారిసు, ఆగష్టు 10:—ఈ మధ్యాహ్నము మిట్లు ప్రకటించబడినది:—హిందూ దేశమున మేము ముందుకు వచ్చితిమి. పోర్, హెబిల్ ప్రాంతములకు శత్రువులను ముందుకు తక్కు ముఖ్యవిషయము లింకేమియు జరగలేదు. మ్యాగురంగము కొంత కారముగానున్నది. సోమరంగమున జర్మనువిమానములు నెల గూల్చబడినవి. కరామవిమానములు సోమరంగమైనవి డెడ్లీ, బిబిల్స్ రైలుస్టేషనుల వైపున, డెర్డనుప్రాంతమున 400 బాంబులు వేసెను.

పరాసు విజయములు.

పారిసు, ఆగష్టు 10:—నిస్పటిరాత్రి మిట్లు ప్రకటించబడినది:—సోమరంగ ముక్తమున హిందూ దేశముగా మేము గోల్పోయిన కందకమును మరల కాక్ర మించితిమి. హిందూ దేశము మేము నిరంతరాయముగా ముందుకు సాగుచున్నాము. మ్యాగునదికి దిడినైపున ఇనకముల ఫిరంగిదళములను వారుగా వది చేసింది. కరామిదర్ యుద్ధము జరగలేదు.

రుస్సా

టిస్సెల్నియా ప్రాముఖ్యము.

మెట్రోగ్రాడు, ఆగష్టు 10:—టిస్సెల్నియా యను పురము స్టానిస్లావోవిజులకు పోగలుగుటకు ముందునది. నిస్సకు నడికి వరదలు కచ్చుకాలము గనుక శత్రువులు ప్రాంతములందు తీవ్రమును మట్టడి జరగజాలవని యభిప్రాయపడి యున్నార. జురల్ లెవిన్ గానుక, కాఖరాఫ్ గానుక కలసి బ్రాడిమంది ముందుకుసాగుచు వాత్సర్ సేనను యడచుకలవరి మొదలించుచున్నాడు. కనుక జురల్ వాత్సర్ అధికాలములో పశ్చిమముఖముగా నెత్తకట్ల వరలిపోవుట ముఖ్యమని భోవుచున్నది.

ఒక గొప్ప రయిల్వేజంక్షను కట్టువడుట

మెట్రోగ్రాడు, ఆగష్టు 10:—స్టానిస్లావో దక్షిణమున కిన్న క్రిస్టిను అను గొప్ప రయిల్వేజంక్షను రమ్యముల కళ మైనదని ప్రకటించబడినది. శత్రువులు చెల్లాచెదిలై వెనుకకు వెంటి పోవుచున్నాడు.

ఇటలీ

ఇటలీవారి విజృంభణము

లండను, ఆగష్టు 10:—ఆ సేన వారముల నుండి ఇటలీ వారు విశేష క్రయత్నములు చేయుచు ఒక్కడెప్పుడు వెబో టిసో, పాడ్రిగా, పాకోమిషేరి, అస్సినియా యను స్థలములకు కళియచేసిరి. ఈ ప్రాంతములందు ఒక సంవత్సరము నుండి యుద్ధము జరుగుచుండెను. ఇటలీవారు వెబో టిసో కొండమీద ఆస్తి యనులపై ఆకస్మికముగా వడి వారిని జయించి. ఇదియే గొరిజియా ప్రాంతమున ముఖ్యమగు ఎత్తైన కొండ ఈ కొండ క్రింద ఇటలీవారు ఆ సేనకములను ప్రయత్నించి చియియ చేసి, ఒక్కొక్కచరియనుచుకు కొంతకదలిసేస నుంచి ఇంతే కాక ఆస్ట్రేలియనుల కందకములకు 90 అనుగుల దూరమున ఇటలీవారు రహస్యముగా 850 అనుగుల పొడుగున ఒక సారంగమును క్రవ్వరి. ఈ సారంగమునందు 800 మంది ఇటలీ వారు మట్టడి వారంభించగా ముఱులయందున్న కదలిసే యను వారికి దోడై శత్రువులపై ఆగ్నివృక్షమును గురిపించెను. ఆవృక్ష ఆస్ట్రేలియనుల వారుకొనటకు వీలుగానడిస పొగల నన్నిటిని ఇటలీ వారు ముందే కలుపబెట్టి యుండిరి. ఇటలీవారు పొగచాటుననుండి, 8 కందక శ్రేణులు 20 మిమములలోను పొడవూర్చుచు 1 గంటలలోను కళియచేసిరి అంతట కొండ ప్రక్కలనుండి వారు వెబో టిసో వైపున పోవుచు ఆ సేనకులకు ఖయదు చేసిరి.

గొరిజియా ఇటలీ వారు ప్రవేశించుట

రోమ, ఆగష్టు 10:—ఇటలీ సేన గొరిజియా కృతకరి. చె నదియ, ఇంతకలకు 10 నెల మంది ఖైదీలు కట్టుకడిసినను అధికారము ప్రకటించిరి. గొరిజియాను ఆస్ట్రేలియనుల నిశ్చయముగా నోడింపబడి వారుయుద్ధోప కరణములకు విశేషముగా యుద్ధరంగమున విడిచివెట్టి పొంపోయి: ఆర్మిక సేన యను, బెస్సెల్స్ త్రొవ్వుడుబండ్లకముక విరంజోను వాటి శత్రువులకు వెంబడించిరి.

ఇటలీయందు సంతరంభము.

రోమ, ఆగష్టు 9:—గొరిజియా కట్టుకవడట ఇటలీ దేశమున నందటికిని సంతోషము గలిగించినది. ఆయోస్టాడ్యూగ్ గారి సేన చాల మెచ్చుకొనబడినది. అది విజయోచివాటి ఆర్మిక దళముతో బోవుచు, శత్రువుల కళియచేయున కష్టమును గలిగించుచు 2000 మంది రైదీలు, అమితముల దోడి సామగ్రిని కట్టుకొనిరి. విజయోవృత్తి బోల్మికోను దక్షిణముననుండి సముద్రముకలకుల కండ్లి ఇటలీవారికళ మైనది.

గొరిజియా రంగము 12 వేల ఖయిపీలు.

లండను, ఆగష్టు 10:—ఇటలీ వాట్లు కృతకరి. గొరిజియా రంగమున నింతకలకు 12 వేలకు వైగా ఖయిపీలు పట్టుకడిరి. మన ఆర్మిక దళము శత్రువుల కళియచేయున కష్టమును గలిగించి ఆ సేనలకు ఖయిపీలుగా బట్టుకొనకు కాల్కోనై నున్న బాస్సిని పురము మానకమైరి. ఇంతకలకులకు శత్రువుల పోవుత్తుము లన్నియు భగ్నములైనవి.

ఈజిప్టు

ఈజిప్టురంగము.

కయరో, ఆగష్టు 10:—ఈ మధ్యాహ్నము రోమారంగము నందు కొన్ని స్థలములలో ముందుకు వచ్చి ఆంగ్ల కలాలమును, ఆస్ట్రేలియను కలాలమును కళియచేయున కష్టమును గలిగించి మన మరఫిరంగులు వారిపై పురిమోగింపబడినది. టిరుస్కులు పిపాచాఫకు తాళిబాలక తమబంటెలకు చావుకొని వారు రక్తమును చాగిరిన తెలియుచున్నది.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము.

లండను, ఆగష్టు 9:—జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికా వాయవ్యభాగమునందు శత్రువులకును లేకుండా చేసితిమియు, శత్రువులు వెబో రాకై పురిమోవుచున్నారయి, డెల్లి యను వారి కెన్నెటి మొదలయిచున్నారయి డెల్లి యను సేనాని బామియారు గాని ప్రాయుచున్నాడు.

THE GREAT WAR.

Gorizia Occupied by Italians.

GREAT REJOICINGS IN ITALY.

Egyptian Operations: Thirsty Turks Drink Camels' Blood.

CONFISCATION OF GERMAN PROPERTY: GOVERNMENT'S STATEMENT.

[Reuter's Agency.]

British Front.

Progress Northwest of Pozieres.

LONDON, August 10.

General Haig this afternoon reports that the British have made further progress northwest of Pozieres. Here we have gained all our local objectives which we are consolidating. We raided a sap south of Arras. The enemy unsuccessfully attempted to raid our trenches northwest of Hulluch.

British Line Advanced by 200 Yards.

LONDON, August 10.

The British communiqué says:—Northwest of Pozieres the Australians advanced their lines 200 yards on a frontage of 600 yards. Otherwise the situation is unchanged. As a result of the co-operation between aeroplanes and artillery several enemy guns were destroyed, magazines exploded and a train set on fire by aeroplane bombs. Hostile aircraft were more active but were trying to avoid combats. Several were damaged by aeroplanes and rifle fire.

Air Raids.

Revised Casualties.

LONDON, August 10.

An official statement gives the revised casualties in the air raid as one man, two women and three children killed, and five men, six women and six children injured.

Naval Air Raid on Enemy Airship Sheds.

LONDON, August 10.

It is officially announced that naval aeroplanes dropped bombs from a height of two hundred feet on airship sheds at Evere, near Brussels, and returned safely. Eight bombs were observed to hit a shed from which heavy columns of smoke issued.

French Front.

The Fighting at Thiaumont.

Germans Again Enter Thiaumont.

LONDON, August 10.

PARIS.—This afternoon's communiqué says:—After the failure of numerous attacks the enemy regained a footing in the Thiaumont Work. We are on the immediate outskirts of the work, which we are energetically bombarding. We made progress at Fleury by means of grenades. An enemy attack on Vaux Wood was repulsed.

French Regain Lost Trench.

Continued French Progress.

LONDON, August 10.

PARIS.—Last night's communiqué said:—North of the Somme we entirely re-occupied the trench north of Hem Wood in which the enemy had gained a footing during the night. We made continued progress north of Hem Wood. Both artilleries were very active on the right of the Meuse, but there was no infantry action.

400 Bombs Dropped.

LONDON, August 10.

PARIS.—This afternoon's communiqué says:—We made progress in the region of Hem Wood. Except for the bombardment at Fleury and Chapitre quiet prevailed on the Meuse. Three German aeroplanes were brought down on the Somme. French air squadrons dropped 400 bombs on the railway stations, battery and bivouacs on the Somme, and before Verdun.

Eastern Front.

Its Military Importance.

PETROGRAD.—A message dwells on the military importance of Lysienka, which is regarded as the key to Stanislaw Italcz. The fact that this is the flood season on the Dniester apparently led the enemy not to expect a decisive move by General Letchitzky, whose operations in conjunction with General Sakharoff's advance from Brody gravely imperil Bothmer's command and it seems inevitable that he will have to retreat westward hastily.

Great Railway Junction Taken.

LONDON, August 10.

PETROGRAD.—It is officially announced that the Russians have carried the great railway junction of Chirpina just south of Stanislaw.

The enemy are retreating in disorder.

Italian Front.

12,000 Prisoners in Gorizia.

LONDON, August 10.

The Italian communiqué says:—Hitherto over 12,000 prisoners have been taken at Gorizia. Our cavalry inflicted heavy losses on the enemy and took hundreds of

prisoners. We have occupied Boschini on the Carso. The enemy counter-attacks elsewhere failed.

Successful Italian Offensive.

RESULT OF ELABORATE PREPARATIONS.

Austrians Surprised and Overwhelmed.

LONDON, August 10.

The Italian offensive, which was carefully prepared for weeks, captured at one stroke positions such as Sabotino, Podgyra, San Michele, and Oslavia, which had been contested for a year. The Austrians were completely surprised at the summit of Sabotino two thousand feet high, which dominates Gorizia. The southern slopes of the mountain had been honeycombed with caverns drilled in the rock by the Italians for months past, each containing a company of infantry. Moreover a tunnel eight hundred and fifty feet long had been secretly bored to within ninety feet of the Austrian trenches. Eight hundred men from the tunnel opened the attack, supported by men pouring out from the caverns. Patches of scrubby undergrowth had been previously set on fire to deprive Austrian snipers of cover. The Italians crept through the low-lying pall of black smoke and carried three lines of trenches in twenty minutes and the redoubt in an hour. Then they swept down the slopes to the Isonzo, collecting prisoners in droves.

Italian Entry Into Gorizia.

ROME.—It is officially announced that the Italians have entered Gorizia, and that ten thousand prisoners have hitherto been taken. The Austrians were completely routed at Gorizia, and abandoned large quantities of war material. Cavalry and Bersaglieri cyclists pursued the enemy beyond the Isonzo.

Renewed Rejoicing in Italy.

ROME.—The capture of Gorizia caused renewed demonstrations of joy in Italy. The work of the Duke of Aosta's army is especially praised. It has crossed the Isonzo, preceded by swarms of cavalry inflicting heavy losses, and has already taken additional two thousand prisoners and much booty. The whole of the Austrian Isonzo line from the south of Tolmino to the sea has been captured by the Italians.

African Theatre.

The War in East Africa.

LONDON, August 10.

The Belgian General Tomteur reports that the north-west portion of German East Africa is entirely free from the enemy, who are retreating towards Tabora. The Belgians are following them closely.

Egyptian Front.

Advancing Turks Repulsed with Heavy Loss.

LONDON, August 10.

CAIRO.—The Turks advanced at Romani in massed formation at some points, calling on the English and Australians to surrender. They were met by devastating machine gun fire. It is stated that the Turks suffered so terribly from thirst that they killed camels and drank the blood.

Great Britain.

2640 Millions of Debt.

Britain's Financial Stability.

LONDON, August 10.

In the House of Commons to-day Mr. McKenna said that deducting 800 millions advanced to the Allies and the Dominions it was estimated that our total indebtedness by March 1917 would be 2640 millions which was less than one year's national income. We should be able to maintain our credit however long the war lasted.

Indian Questions in Parliament.

Railing of Troops in Hot Weather.

LONDON, August 10.

In the House of Commons, Mr. Chamberlain announced that it would be suggested to the Government of India to issue rules for safe-guarding the movement of troops by rail during the hot weather.

Illicit Traffic in Cocaine.

Mr. Chamberlain stated that illicit traffic in cocaine was causing the Government of India and himself grave anxiety. The drug could be smuggled in ways defeating the best conceived regulations.

Dardanelles Commission.

LONDON, August 10.

Justice Pickford has been added to the Dardanelles Commission.

TELEGRAMS.

Confiscation of German Property.
Statement in Parliament.

LONDON, August 10.

In the House of Lords, Lord Lansdowne announced that the Government were conferring with the highest commercial and banking authorities on the question of confiscation of German property in retaliation for outrages.

Shooting of Capt. Fryatt.

Sir Edward Grey's Protest.

LONDON, August 10.

Sir Edward Grey, through the United States Embassy in Berlin, has protested most strongly against the shooting of Captain Fryatt, which can only be described as judicial murder. He denounces the circumstances in connection with the trial as unparalleled.

Telegraphic Transfers on London.

SIMLA, August 10.

A Press communiqué says:—It has been decided by the Secretary of State for India that when the Government of India sell deferred telegraphic transfers on London payable sixteen days from the date of issue, the payees will be allowed to obtain from the Accountant General at the India Office bills payable at the Bank of England fifteen days after date without days of grace.

INDIAN TELEGRAMS.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, August 10.

The following telegram, dated the 8th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Germans continue to counter-attack Pozieres. Several small counter-attacks east of the village were repulsed with loss to the enemy. Two determined attacks north and north-east of the village in the early morning of the 7th enabled the enemy to enter British trenches in one or two places, but was driven out, losing many men and leaving some prisoners. Two strong attacks were also made with exactly similar results. Another feeble attack in the afternoon was repulsed and more prisoners taken. Raids and artillery action took place in other parts of the British front.

The French dashingly seized the whole line of German trenches between Hem Wood and the Somme. The Germans before Verdun have not given up the struggle for Thiaumont work. They were preparing to launch a counter-attack after violent bombardment, but their assaulting troops were stopped by the French artillery fire and forced to retire to the trenches. German offensive against Vaux and Chapitre Woods failed in the same way. On the other hand the French made progress south of Thiaumont and in the village of Fleury.

The Italians, having checked the Austrian offensive in Trentino, have renewed operations on the Isonzo front, when after effective preparation by artillery and trench mortars, their infantry carried several lines of enemy entrenchments near Monteclome and captured 3,600 prisoners.

The Russians report more desperate fighting on the Sereth, south of Brody, where they have seized important positions and captured 2,000 men. The Russians repulsed counter-attacks on the Stokhed and dislodged the enemy from the trenches 23 miles north-east of Kovel. The enemy pushed back the Russian advanced cavalry four miles from the Hungarian frontier, south of Delatyn.

The Russians made fresh advance east of Erzincjan. The Turks in the region of Mush and Bitlis keep up desperate attacks.

The British reached Kili, Matinde, Dodana and Kikonbi on the central railway in German East Africa, and the enemy are being pursued in the direction of the coast. Further progress is being made from the south, and the naval forces occupied a minor port, Sadani, opposite Zangibar.

Bank of Bombay General Meeting.

Chairman's Speech.

BOMBAY, August 10.

At the general meeting of the Bank of Bombay to-day Mr. Meyer Nissim presided and reviewed the position of the Bank during the past half year and the condition of trade and finance in general. He said on credit, finance and currency system had been weighed in the balance and not found wanting. The earning power of the Bank had increased, though trade and commerce were dislocated by the war. The same dividend and bonus has been declared as in the past year. With regard to the cotton industry, he said that mills had done fairly well. Regarding external trade, the present position was satisfactory, in spite of restrictions imposed by the Government on certain exports. In this connection he drew attention to the abnormal unsettled balance of trade in favour of India, for which the probable explanation was a large transfer of capital from India for investment elsewhere. However, it would involve a most serious problem in the financial reconstruction after the war. Industrial potentialities of the country connoted plentiful supply of capital but foreign supplies of capital would be scarcer and dearer. With the revival of our import trade it might be possible to secure the service of the whole capital resources of India. In this work we were assured of the active co-operation of the Finance Member, who had laboured assiduously to increase facilities offered to small investors through the Post Office Savings Bank. The Bank was ready to co-operate with him also. He hoped there would develop in the future a determination to use the whole financial resources of India for the development of India as a pub-

TELEGRAMS.

he duty no less than a source of private gain, which would regard idle money as not only personal loss but bad citizenship. Our economic progress would be doubly assured if it was dominated by a spirit of patriotism and service.

The Tilak Security Case. Counsel's Addresses.

POONA, August 19.

The further hearing of Mr. Tilak's case was resumed today before Mr. G. W. Hatch, District Magistrate.

A Question as to Publication.

At the outset the Magistrate wished to draw the attention of the defence to the fact that by publishing Mr. Tilak's speeches which were the subject matter of the charge in Marathi in pamphlet form they would render themselves liable to the same penalty or prosecution as the original speaker. It was entirely wrong to publish them.

Mr. Karandikar pointed out that only a few copies of the speech were printed, and that they were for counsel's use in the case and not for broadcast distribution.

The Magistrate said that they could not publish the pamphlet without immunity.

Mr. Kelkar said the speeches formed part of the case, and they were put in as exhibits, and the "Bombay Chronicle" had already published the official English translations. The speeches were published with the idea of giving the people of other provinces an exact idea of the case. He was of opinion that there could be no objection to the printing of the speeches as part of the proceedings which might be reported. He asked whether it was wrong to do so, and again pointed out that the "Bombay Chronicle" had done so. His intention was to publish the Marathi speeches in his own paper as part of the proceedings.

The Magistrate said that the objection was to publish them in pamphlet form for distribution and not to publishing as part of the proceedings.

Crown Counsel's Address Continued.

Mr. Binning then continued his address and made running comments on unfinished portions of the second speech. Counsel referred to the paragraph beginning with "As it there was no Swaraj in India anywhere in India! When they were not here, we all were barbarians and ready to cut each other's throat. There was no system of administration under the Peshwas' regime; there was no system of administration under the Mahomedan rule; we were not able to carry on State administration; we were not able to construct roads.....Nana Phadnavis was a fool; Akbar Amber, fool; Akbar and Aurangzeb were fools, etc." and said the whole of this was sarcastic and highly seditious. Continuing, counsel said that that part of the speech in which Mr. Tilak said that they had not yet begun to make efforts as strenuously and as earnestly as they could have, was of a highly exhortatory character. Then again the passage "There is the beginning of the Government. The bureaucracy is wise; therefore, you act in accordance with their principles. That would be a help. If you wish to remain slaves do so, etc." was also seditious and was meant to excite feelings of excitement against the Government. Mr. Tilak had said: "This was an attempt to make the British rule more pleasing. Some people would use their means of maintenance; that was not denied." The insinuation contained in the last sentence was that English officials in India would lose their bread. Proceeding, counsel said that Mr. Tilak had remarked that the Emperor ought to give powers into the hands of the people without making any distinction between Indian and British subjects, between white and black subjects. The suggestion here was that such distinction was made at present. Mr. Binning then dealt with the third speech, in the course of which Mr. Tilak had said: "Where there is power there is wisdom." Counsel observed that this was entirely a new axiom and a dangerous one. He then read certain other portions which he said were amusing, but at the same time disgusting and most offensive. Passing on, counsel referred to the paragraph about security having been taken from Mrs. Annie Besant, and in which Mr. Tilak observed: "The duty which you have to do is that this administration must be changed." Counsel submitted that this also was seditious. Then again Mr. Tilak had said: "I do not consider it manliness to merely maintain oneself and fill the belly to obey the commands of the King after accepting those posts which may be kept open within the limits laid down by him and maintain oneself according to his direction." The whole of this remark was directed against a distinguished Indian who had held an important office in the Government. Counsel wished to draw the particular attention of the Court to the word "High-handedness" which occurred in the following sentence: "This business which goes on in the present system should be put a stop to. The high-handedness should be ended and the authority should come into our hands." Mr. Binning also wished to draw attention to the word "Rogues" which occurred in the following: "When you make a demand in political matters, you are told you are effeminate, etc. In this manner this rogues is practised." Counsel then dealt at length with certain other passages, which he described as being most offensive and seditious. Having finished his comments, Mr. Binning summed up his case. He said that he had nothing to say about the merits of Home Rule. Personally, he thought it was a legitimate aspiration. It was perfectly consistent so long as it was not abusive and did not bring into contempt the present Government. If the Court would look at the speeches there was nothing like tangible Home Rule in them, no coherent plan of achieving Swaraj. The speeches summed up together came to mean that the British Government did not work for the people's good, that it would not listen to their grievances and would stop their mouths; that it was full of overwhelming greed, and its first intention was to look to its own interests; that it deliberately misled the Home Government as to the condition of the people of India, who, according to Mr. Tilak, were fit to govern themselves, by representing that they were not; that it was itself unfit to govern India; and lastly that it was carrying on the same policy as that of the Company whose policy was to squeeze the people and make as much as possible. In short, Mr. Tilak attributed to the Government greed, conceit, dishonesty and incompetency.

TELEGRAMS.

Defence Counsel's Address.

Mr. Jinnah then began his address. He began by saying that Mr. Binning had told the Court that the service to which His Honour belonged (I. C. S.) was being attacked in the speeches. Counsel hoped that the Magistrate would not pay any attention to that and said that his duty as a Judge in the matter was a delicate one. But still he hoped that the Magistrate would give him the fullest liberty which the traditions of the bar allowed them. Counsel wished to submit, first of all, that they had not got Mr. Tilak's speeches as speeches written by him. They were taken down by two shorthand reporters of the C. I. D., the latter taking the step evidently with the object of catching and prosecuting Mr. Tilak. These two shorthand reporters were quite unfair. Otherwise they would not have made the statement which they did. It was common knowledge that shorthand writers sometimes not only spoil speeches but even murdered them. It was admitted by the two shorthand reporters that they might have taken sentences wrongly. The Court had before it what they took down as speeches of Mr. Tilak. Coming to the translation of the speeches into English, Mr. Jinnah said that the person who made the translation had not been called as witness. Mr. Binning had told the Court that the prosecution did not call him, and instead called Thakur, the man who compared, because he thought the former might get confused at the hands of any Counsel who is clever in cross-examination. That was no justification. Then again, the Court had seen, in the course of examination, that certain words had been translated in such a way as to make the speech look offensive. These were circumstances under which they had got what were called the speeches of Mr. Tilak. The first question that now arose was whether if these speeches, taken as a whole, did fall under Section 14A of the Indian Penal Code. The law has laid down that the Court had to approach the statement not in the light pointed out by Counsel for prosecution, by looking at one sentence here and another there, but by looking at the whole thing. Lord Fitzgerald in 1868 had laid down the law, and that had been followed ever since. In the last Tilak trial in Bombay that was the procedure followed.

Continuing, Mr. Jinnah submitted that the speeches came under exception two. They were comments expressing disapproval of the measures of the Government with a view to bring about a change by lawful means, without exciting any hatred or contempt or disaffection. With regard to the two previous convictions for sedition which Mr. Tilak had, Mr. Jinnah submitted that they should not carry much weight. The first conviction was in 1898 and the second eight years ago. Because Mr. Tilak had two convictions for sedition it need not necessarily follow that whatever he said was under disguise and was terribly seditious. Counsel asked the Magistrate not to take any notice of Mr. Binning's arguments regarding the conviction. Proceeding, he said that the purpose and the occasions of the speeches had been forgotten by Mr. Binning. Mr. Tilak and those who agree with him had decided to start a Home Rule League, and the League was established at Belgaum. Mr. Tilak had informed the Court in his own words that the lectures were intended to advocate Home Rule which had been attacked in some quarters official as well as Indian. The speeches were therefore really intended as an answer to the objections that had been raised by those who opposed the League, and to remove misunderstandings. Mr. Tilak wanted to demolish arguments which had been made against Home Rule. It had been argued by the prosecution that Mr. Tilak's advocacy of Home Rule was a mere guise and that he really wanted to bring the Government into contempt and to libel them. Counsel submitted that it was a gross misrepresentation to make that suggestion. Mr. Tilak's object in going to Belgaum and Ahmednagar was to establish the Home Rule League in those places, as he wanted people to join the movement, and money to carry on the propaganda. Then again, the Court must remember that Mr. Tilak was addressing an audience of 5,000 people not highly educated, and he had to explain to them the propaganda in the same way as he would do with children. He had to go into the most elementary principles of Government in order to make them understand his object. The speeches were not addressed to highly educated men like Mr. Binning so the latter could not appreciate them. Proceeding, Mr. Jinnah submitted that Mr. Tilak had clearly explained or defined that "Swarajya" was full authority for the management of our affairs and did not mean that the British Government should go away or anything of the kind. Mr. Tilak found it very hard to make his audience understand the word "Civil Service." So he used the expressed word, "Sirkar." His audience very well knew that by Government, Mr. Tilak did not mean Government established by law. His theme was then the Civil Service had got the monopoly, and that was not beneficial, and therefore, there must be a change. So the real attack was on the Civil Service and not on the Government established by law. Counsel asked what was Government established by law? It has been suggested by the prosecution that such attacks on the Civil Service, the C. I. D. and others were attacks on the Government established by law.

If that was the case counsel would say good-bye to all Government established by law in the country. The Counsel's proposition was that the Civil Service was not the Government established by law. Under Section 124-A Counsel asked whether it was sedition to attack the Police or forest service. When Mr. Tilak said you cannot cut grass or kill a tiger he meant that there was the civil service whose permission they had to get to do everything. Mr. Tilak had not in the least attributed dishonesty or immorality on the part of collectors, etc. He assured the Court that Mr. Tilak never intended to offend or insult any class of officials in India by his speeches. He was at the moment addressing 5,000 persons at a meeting full of enthusiasm and one could understand that at such times the speaker sometimes allowed himself to use words without careful consideration. Referring to the passage relating to aliens Mr. Jinnah pointed out that there was nothing wrong in applying that term to Englishmen in India for, similar term has been used for them by men like Mr. Asquith and Lord Cromer. Mr. Tilak did not say that bureaucracy should be removed from India in 24 hours. He only urged that the people of the country should have

TELEGRAMS.

substantial share in the management of their own affairs. In this, counsel said he would put forward two propositions. The first was that his criticism was a criticism of certain set of administrators and there section 124-A which apply to Government established by law, did not apply. It was criticism on the system and nothing more. Secondly Mr. Tilak wanted a change in that system by a measure of parliament. Therefore his criticism was covered by explanation 2 of Section 124-A. The whole of Mr. Tilak's line of argument throughout his speeches was that the present system was defective and that there should be a change made. As to the reference about slavery and bondage counsel submitted that there was no imputation against the Government, on the contrary Mr. Tilak had praised the Government and blamed the people for remaining 14th century men instead of becoming 20th century men. As to the allusion of beasts he said there was no imputation against the Government that it treated people like slaves. Mr. Jinnah in conclusion submitted that no case has been made out by the prosecution to bind over Mr. Tilak.

He finished speaking at 7 P. M.

The Magistrate intimated that he would give his decision on Saturday.

Bombay Share Market.

BOMBAY, August 10

The market in cotton mill shares underwent slight reaction and the rates eased off at the close. Central declined to Rs. 2480, Colaba Land and Mill shares kept steady at Rs. 1460, Crescent declined to Rs. 197½. Standards declined to Rs. 1530 and Swadeshis to Rs. 1910. Currimbhoy declined to Rs. 373¼ and Davids kept quiet at Rs. 515. Fazulbhoy declined to Rs. 707½ and Indore Malwas to Rs. 405. Indian bleaching declined to Rs. 205 and Madhowjis to Rs. 1600. Tata Mill was unchanged at Rs. 475. In Bank shares Bank of Bombay was in demand at Rs. 153½ and Bank of India at Rs. 73. In miscellaneous shares Bombay Burmahs were in demand at Rs. 950. Tata Iron and Steel ordinary were firm at Rs. 206½ and deferred quiet at Rs. 935. Tramways were in demand at Rs. 317½. 3½ per cent Government paper was quiet at Rs. 75 and small pieces at Rs. 75¼ for buyers in big lots.

Burma

Burma Branch of the Burma London Society.

A Deputation to the L. G.

RANGOON, August 10

A deputation consisting of the members of Burma Branch of the Burma Society (London) was received by his honour the Lieutenant-Governor at the Government House on Wednesday with Justice Twomey as president of the society and Mr. J. C. Covert, Director of Public Instruction; and Mr. C. M. Webb, Secretary to the Government, being present. After the history of the society had been given his Honour made a few suggestions. He pointed out to the deputation the desirability of working in close consultation with the Education Department to get into touch with every Burman desiring to proceed to England for study purposes. The following proposals were commended to the deputation by Sir Harcourt Butler. The proposal to have a provincial hand book or information incorporated in the general hand book for all India was not considered suitable for adoption in Burma. The number of students at present proceeding to England did not justify the acceptance of the proposal which implied maintenance of a permanent office and staff. His Honour promised to enquire whether the local Government could assist in supplying funds to meet the expense of the Secretary's tours to India and England. In regard to the suggestion of the deputation for the local Government to give facilities to enable fully qualified Burmans on returning from educational course in England to find employment, His Honour said, that it would mean practically the creation of a Government employment bureau. He would, however, bear the proposal in mind and the Local Government and the Education Department would always be willing to give the society any assistance which lay in their power.

LATEST TELEGRAMS.

A Veritable Beggar's Brigade.

LONDON, August 10

The correspondent of the "Times" at the Italian Headquarters states that the Austrians believed their blow in the Trentino had nipped in the bud any Italian plans for co-operating in the allied offensive. Thus the Austrians were taken completely by surprise, very few prisoners had more than hundred cartridges. All the prisoners whom the correspondent has seen were men over forty or stalwart youths. There were none of intermediate ages. They were in the worst possible condition with nothing resembling uniform, ill-equipped, ill-fed, a veritable beggar's brigade.

The "Secolas" correspondent at the front states that the victory was the result of long and patient preparations made without arousing the enemy's suspicions, including the making anew of all communications over a vast area wherein all existing roads had been built in accordance with Austrian plans for invasion. The Austrian artillery could sweep the roads and prevent the least movement of convoys. The new roads were laid through woods and the exposed parts were hidden under shelters of woven rushes or high artificial hedges.

The "Central News" Milan correspondent states that the attack on hill 85 was merely a diversion intended to delude the Austrians. It succeeded admirably as the enemy threw masses of reserves into the Monfalcone sector. (Pioneer Cable.)

CROSSING THE SERETH.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent dwells on the importance of General Sakharoff's crossing the Sereth as promising to lead to the Russians turning the big line of defences by crossing the rivers which are fordable in the upper reaches. (Pioneer Cable.)

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(మాన్యకీయ విశేషముల వర్ణనము)

బొంబాయి

బొంబాయి శాసనసభ.

బొంబాయి, ఆగస్టు 10:—కరాచి వర్తక సంఘము పక్షమున నభ్యుదయముగ నుండిన ఎం. డి. పి. బెబ్ గారు తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా యిచ్చినందున వారికి బదులు విలియం అండర్సన్ నికోలస్ గారి నెన్నుకొనిరి.

బొంబాయి బ్యాంకువడ్డీ

బొంబాయి ఆగస్టు 10:—బొంబాయి బ్యాంకువడ్డీ యొక్కటివలెనే యున్నది. మారులేదు.

బొంబాయి బ్యాంకువారి పథి.

బొంబాయి, ఆగస్టు 10:—ఈదినము బొంబాయి బ్యాంకువారిపథి మేయర్ నిస్సంగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినది. గత అర్ధసంవత్సరమునందు జరిగిన బ్యాంకువ్యవహారములగుర్చి విమర్శించి వర్తక వాణిజ్యము తగ్గినది, బ్యాంకుకు రాబడి బాగుగ నేరవచ్చుచున్నది అభిప్రాయము చెప్పిరి. గత సంవత్సరములలో భాగములు, లాభములు పంచబడినవి. 13 త్రి పరిశ్రమములు యంత్రశాలలు ముందు పని త్వరగానే జరిగినవి. కొన్ని ఎరుకలు విషయమున దొరకనమునాకు నిర్బంధము లేర్పడినందు వాణిజ్యము కూడ బాగుగనే జరుగుచున్నది. వర్తకవిషయమున హిందూదేశము ఇతరదేశములకన్న పెట్టుబడి గూర్చును యుద్ధాంతరచర్యల గూర్చును బ్యాంకుల ఆర్థికసీతిన గూర్చును వారువిచారించెప్పిరి.

మొయిలు స్త్రీ మరు

మాల్యా అను మొయిలు స్త్రీ మరు సీనుటపాలకు తినికొని ఈనెల 14వ తేదీ సోమవారమునాడు బొంబాయిలో బయలుదేరును.

దేశీయ మహాజన సభాధ్యక్షుల

బొంబాయి రాష్ట్రీయ సంఘమునాకు అందికావ జమి జుందారుగాని ఆధ్యక్షునిగ నూడించిరి

బర్రా

రాజప్రతినిధి గారి బర్రా యాత్ర.

రంగూను, ఆగస్టు 10:—రాజప్రతినిధిగారు బర్రాదేశమున సందర్శించి వచ్చు సందర్భమున శ్రీవారికి తమ రాజధక్కిని గవజుచుటకు, శ్రీవారు ఉద్యోగ ప్రారంభమున బర్రాకు వచ్చుటచే తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుటకు, యుద్ధ సహాయముగా కొంతభవము పోవుచేసి శ్రీవారి కిచ్చుటకు బర్రావర్తక సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

బర్రా శాఖాసంఘము.

రంగూను, ఆగస్టు 10:—బండమంతున్న బర్రాసంఘమునకు ఇచ్చుటకును శాఖాసంఘమువారు తప్పింపుట గారినిగ తిలు ధ వారి ము దర్శించిరి. వ్యాపకూర్తి టోమిగారధ్యక్షుల వహించిరి. ప్రభుత్వపువారి కార్యదర్శియు మున్నగు వారవృత్తునండిరి. శ్రీవారు సంఘచరిత్రమునంతయు వినికొన్ని విషయములను చూచింది. విద్యావిషయమున ఇంగ్లండుకు పోవువారికి విద్యాశాఖవారు చేయవలసిన కార్యమును గూర్చియు, ప్రభుత్వమువారు భరింపజేసవలసిన ఖర్చులను గూర్చియు, ఇంగ్లండునుండి తిరిగివచ్చువారికి ఉద్యోగములిచ్చు విషయమునుగూర్చియు శ్రీవారు యాచించిమరి చెప్పిరి.

సింలం

రాజప్రతినిధిగారికి విచ్చిర తంత్రీవార్త.

సింలం, ఆగస్టు 10:—ఆగస్టు 8వ తేదీనకు ఈక్రింది తంత్రీవార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారియద్దముండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

అంగ్లరంగము.

జర్మనుల పోరాటము రంగూను పోలి ముద్దము లింక ను నలుపుచున్నది. గ్రామమునకు మూల్యభాగమున వారి ప్రభుత్వము లన్నియు వ్యర్థములైంది. వారి కమితమంతయు నుగరిగినది. పోరాటము గ్రామమునకు తరలించు ఈశాన్య

మునకు శత్రువులు 7 వ తేదీ యుద్ధమున విశేష ప్రయత్నములుచేసి ఒకటిరెండువూట్లు బ్రిటిషుకందకములలో జొచ్చిరి కాని కతిమివేరుబడిరి. వారువిశేషవ్యయతో కొందఱు ఖయిలను వదలిపెట్టి పారిపోయిరి. శత్రువు లీ హింసలమున నేరకు రెండు ప్రభుత్వములు నలిసిరి కాని సమృద్ధములయ్యెను. ఈ యధ్యాత్మ మింకొక ప్రయత్నముచేసి వ్యర్థులైరి. అనేకములైదీలుగా పట్టుకొనబడిరి. సేనాధ్యక్షులను నితరభాగములందు ఫిరంగియుద్ధములను, విమానయుద్ధములను జరిగినది.

పరాను రంగము

పరానువారు ఒక్కసార్లు పరాంతదని సోమునదులకు మధ్యకన్న కందకశ్రేణిని కళేరమునకొరి. వెన్ను రంగమున శత్రువులు తియ్యెకొంటు ముద్దము నింకను వదలిపెట్టెను. శత్రువులకును శ్రీవారు గా మఃసింది ప్రతియుద్ధము సజావ సమకట్టిరి కాని పరాను ఫిరంగిదళము వారికి అటంకమునిచ్చి వారి కందకములలోకి మరల పారదోలెను. వాన్ ముసిటర్ అడవులమును శత్రువుల ప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫలములైంది. పరానువారు తియ్యెకొంటుకు దక్షిణమునకు స్థాగ్రిగామమునందు ముందుపరచిరి.

ఇటలీ రంగము

ఇటలీ వారు ప్రెంటిస్ రంగమున అస్తియును అరబ్బింద నమున భేరించి, విల్సన్ రంగము ముట్టి ప్రారంభించిరి. వారి కవారిదళము కందకఫిరంగుల పోడను, ఇతర ఫిరంగులతోడను శత్రువులనుగట్టి, మూర్ఖమీను వద్ద శత్రు)కందకములను వశమునగొని 8600 మంది భేరిలకు కట్టుకొనెను.

రమ్య రంగము

బ్రాజీల్ దక్షిణమున నున్న సిరీ లో హింసలమున శత్రువులు మొండిగా పోరుచున్నార. ఇచ్చట రమ్యమున కొన్నిస్థాములను జయించి 2000 మంది ఖయిలలను పట్టుకొనిరి. స్థాఖానురంగమున రమ్యమున శత్రువులకముత్తులును విఫలముచేసి కోవెల్తు ఈశాన్యమున 28 మైళ్లదూరమున నున్న శత్రుకందకములనుండి శత్రువులను పారదోలిరి. రమ్యకు ఆక్విరదళము దిలేటికొను దక్షిణమున హంగరీశత్రు సహాయకు 4 మైళ్ల దూరమునుండి శత్రువులను పారదోలెను.

తుక్కు రంగము.

ఎర్జింగారుకు తూర్పున రమ్యమున ముందుకు పోరుచున్నార. మున్సుబ్దీన్ రంగమున తుక్కు లింకను ఘోరముగా పోరుచున్నారు.

మూర్ఖ ఆఫ్రికారంగము

జూరు తూర్పు ఆఫ్రికారంగమున బ్రిటిషు వారు సెంట్రులైలునే వైచ్చు కెట్టి, మెట్టిండి, జొడాగా, కింబియను స్థాముల నాక్రమించుకొని నముద్రలేరమున శత్రువులను వెంటించిరు చున్నారు. దక్షిణమునకుండి యొక బ్రిటిషు సేన ముందుకు వచ్చుచున్నది. తనవానికాదళము హంజి బాదుట ఎరుట నున్న సాదనీ ఆరు ఒక చిన్న శత్రు కట్టలమును స్వాధీను చేసికొనెను.

సికింద్రాబాదులోని మోదాబాదులోని సత్తురుముల కొందఱు రూ 1500 లు పోగుచేసి ప్రతి అమావాస్య దినమున వీరవాండ్రుల అన్నదానముచేయుచున్నారు.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

వాటర్ వర్క్సు నోవర్సీయర్సు పనియందును కొలాయిల బాగుచేయు పనియందును తప్పియతు చేయుటకుగాను, మద్రాసు కార్పొరేషన్ వారు బోధింపబడవలసిన వద్దతి నొకదాని కనుమతి విచ్చిరి. యొక్క కాసలను ఒక్కొక్కటి 2 లకాలు నొవర్సీని కవిన్యా ఆఫీసరు వారియొద్ద కొనుగోనవచ్చును.

దరఖాస్తులనుండు ప మున్నున, విద్యావిశేషములను, యోగ్యులను సప్రామాణికముగ తెలుపు పత్రాల సహా సుదమాంధులను 1916 సంవత్సరము అక్టోబరు 31-వ తేదీలోపుగ బంపుకొనవలయును.

తక్కుడిపార్కుమొట్టు } వె. సి. మొంగోని,
రిక్టర్ బిల్డింగ్ } ప్రసిడెంటు.
8 ఆగస్టు 1916 }

స్థానికవార్తలు

ప్రయాణములు. —నిప్పటి సాయంకాలమున నెంకట రాజు బహద్దరుగారు బెజవాడకు బోయిరి

నగర పారిశుధ్య సంఘము. — ఇదివరలో ప్రకటించియు 15 వ తేదీ మంగళవారమున గాక 22 వ తేదీ మంగళవారమునాడు నగర పారిశుధ్య సంఘసభ్యు లందఱును సమావేశ మయ్యెదగ.

తేపాలా ప్రకటనము. — మోరీసుకు పోలయు మొయిలపాల ఇదివరలో ప్రకటించియు 11-వ తేదీగాక 14-వ తేదీ సాయంకాలము 4-45 గంటలకు జనరలు పోస్టాఫీసులో కట్టివేయబడును.

రత్నావతి నాటకము. — శేషటికనివారము రాత్రి 9 గంటలకు విక్టోరియా థియేటరునందు రాను ఎక్కల్లియరక్లబ్బువారిచే “రత్నావతి” నాటకము ద్వివిధభాషలో ప్రదర్శింపబడును.

అంధ్రాద్యాధి. — ఈమధ్య రెండున్న గడలిదలొకెట్టులకగిరిన వెంకటరెడ్డి అను విద్యార్థి తల్లితండ్రుల జూరుటబెజవాడకు బోయెను. కొద్దిగా వ్యాజమునకు చాజరగుటకు మరల 18 వ తేదీని చెప్పి ప్రతి వచ్చుచున్నాడు.

దయ్యేణి ఇడియా బ్రహ్మసమాజము. — 18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు అట్లా పిల్లెడి సెం 97 కు ఉపాసనయందరములో మోన్. బాలకృష్ణరావు బి. వి గారు ఉపాసనచేసి ఉపన్యాసమును బోధించెదగ.

శింకరనారా యణ దొర రాజుగారు. — పురుకోట రాజుగారి తమ్ముడు శింకర నారాయణదొర రాజుగారి కిచ్చిన జామీను కాలబడిమిలి గూరిపోవుటకును ముఖ్యవ్యా యాధికారిగారు వారిని ప్రాయశ్చిత్తి కారాగారములో నుండి తేను 14వ తేదీ వాయిదాచేసిరి.

పోలీసు బహుమతులు. — శివ జిల్లాలో జరిగిన బండిపోటుకేసులో బాగా ప చేసినందులకు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఎస్. బళ్ళయ్య వాయుకు గాకి రూ 75 లును కోయం బత్తూరు హత్యకేసులో బాగా పచేసినందులకు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఎస్. జి. అగ్నీశ్రీరావు గారికి రూ 50 లును బహుమతి చేయబడెను.

మరధర్మోపన్యాసములు. — తల్పయ్యకృత శివాలాపండితులు బ్రహ్మగ్రీ ఎమ్. లక్ష్మణమూరు మహాదేవి గారు 18 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము నాటగుంటలకు సావలకాదుచేటు యందలి మదరాసు హిక్రిస్సీవు యూనియన్ స్కూలులోని అన్నామలె మదలియూరుగారి మందిరములో శ్రీభాగవతమున శ్రీకృష్ణుడు ఉద్ధవునకు బోధించిన సత్సంగత్వము తెలియపరచెదగ.

యశానివర్సలు గ్రామం సర్కసు. — ఈకం పెరివారు నిప్పటిదినము చేసి పరదర్శనములలో ఆదర్శముల కంచెనై వొక్కమాగుని త్రొవ్వుకుబండ్ల నడిపించుట, పుడ్రెంకుడదముడేడ్ల రతుకుయత్రమేగుల బాటుకు త్రొవ్వుకుబండ్లనై ననేకవిధములకు ప్రదర్శనముల గవరచుట, పిల్లియొకట నొక గిన్నెలో పాటు ద్రావించుట మొదలకు ననేకప్రదర్శనముల కనుంకి కొల్లుట చూచియానందింపవలసిందిగావచ్చిరి. ప్రేమితములై బాటుకుగంటిరి ప్రదర్శనములు ప్రత్యేకముగా గొనియాడెదగి యున్నది.

గుంటూరు జిల్లా చి.కో.డి)పాడునుగలి భోగిధూమం పుస్తకభాండా గాత్ర స్థితిను వాస్తవోత్సవము 18 తేదీ జరుగును.

గోదావరిజిల్లా రాజవోలతాలూకా గోపాలపురము నందుప్రజలు రాజా బోనేజగన్నాధరాజు పుస్తకాలయమును తెలిగొల్పిరి. గోపాలపురము రాజావారు రూ 100లను కాగితములు రూ 100 లకు ఇచ్చిరి.

దొంగలగుంపులు కట్టుకొనుట. యూరూపదేశము నుండి ముగ్గురు మహమ్మదీయులు కలసి తిరువల్లి క్లబ్బి మైదానము రామపేట మొదలగు చెరువుపేటలలో దొంగలగుంపులు చేయించుచున్నది. తిరువల్లి క్లబ్బిలో 10000ల వలకుల నగలను హరించుచున్నట్లు ఆచటి పోలీసువారి నేకు పరిచి పట్టుకొనిరి. వీరి యొద్ద చాల బంగారములు దొరికినవి. వీరియొద్ద సోదామాదక చాలవల పాతము కనబడినవి. తేను జరుగుచున్నది.

దేశీయప్రార్థన సమాజము:—ఈసమాజపు కార్యాలయము హిందూపురమునండి పెరంబూరునకు మార్చబడినది. ప్రతిసంవత్సరము రెండవ ఆదివారమునకు, కడపటి ఆదివారమునకు సామంతములకు గంటలకు పెరంబూరు రాజువారిచాయాన వీధి నెం 15 కు గృహములో ఎప్పటికడనీ పార్కింగును జరుగుచుండును. 12 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు మదగానుపాడుకావపేట ఆపాలాఫీసునకు సమీపమునకును టంకకాలవీధి నెం. 148 కు గృహమునకు సోదామాదకమును మియచును.

భర్త ప్రాణమును కాపాడే సాధ్య:—అట్లనుచు వివాహమునకు నడుచుచున్న చాలమందియుగా మైదానములోనున్నది. వీరికి వోపిడియే జీవనము వీరియందును పోలీసు వారికి గూడ భయమే. ఈ నెల 5 వ తేదీ రాత్రి వీరు మైదానములో సభాపతి మొదలగువారిను భూస్వామి యింటిలో నిచ్చిన మిదనుంచిదిగిరి. అప్పుడు సభాపతి గారు భార్యయొక్క వడకగడిలో నేకశత్రువు పడుచుండి యుండును. ముద్దాయిలలో నొకడు సభాపతి గారి మంచమునగ్గిరి నిలువబడి ఆయనకు నడువటము కల్పిస్తాను. అంతలో ఆయన భార్యకు మెలకనవచ్చి ఆదొంగవారి చేతిని గట్టికట్టుకొని తేనువేయగా ఇంటివారందరను లేచి మొదటి ముద్దాయి పట్టుకొని పోలీసువారి కప్పగించిరి. ఈ లోగా తక్కిన దొంగలు వారిపోయిరి. ఆమెచేతికి నలుగురు గాయములు తగిలినవి.

హోటల్ గురిపడిన విచారణలు

అవీరు	
జడ్జలు	
సామంతము.	
పుల్లమంచి	విచారణలు
I బెండ్లి	
వ్యా. అబ్దుల్ రహీము గారు	
వ్యా. ఫిరీపు గారు	
వ్యా. అబ్దుల్ రహీము గారు	అసలు దావాలు
వ్యా. ఫిరీపు గారు	అసలు కిమి
వ్యా. శేషగిరి అయ్యగారు.	నలు కొద్ది అసీళ్లు.
II బెండ్లి	
వ్యా. సర్ సలియమ్ వి. గు గారు	మొదటి అసీళ్లు
వ్యా. కె. కె. వాసంతి అయ్యగారు	
III	
వ్యా. బిల్లు ఫిల్లు గారు	క్రిమినల్ పనులు
వ్యా. నవాజ్ అయ్యగారు	
IV	
వ్యా. ప్లెన్సెయ్ గారు	రెండవ అసీళ్లు
వ్యా. కృష్ణకా గారు	
V	
వ్యా. శేషగిరి అయ్యగారు	మొదటియూరూ కోజులు
	అసీళ్లు
వ్యా. శేషగిరి గారు	క్రిమినల్ కోజులు
	దాఖలుకోర్టు పనులు
అసలు దావాలు	
I	
వ్యా. కాకాన్న ప్రాసాదు గారు	14-18 తేదీల వరకు
	దివానా తేములు
	క్రిమినల్ పనులు
	నలుకొద్ది పనులు.
II	
వ్యా. కమల సామి అయ్యగారు	2 వ అసీళ్లు సోదా
	వారము ప్రాంతము.
అంతటి ప్రముఖులకు వాలభారతి గృహములను	
గృహముల నెలకొల్పబడినవి.	

వరాసు గవర్నరు గారు. ఉదకమండలము, ఆగస్టు 11.— వరాసు గవర్నరు గారు ఎక్కలెస్సె ఎం. వార్తకో గారును. కార్యదర్శి ఎం. వార్తాయు గారును కొన్ని దినములనుండి పెట్టుండుపురువు గారికి అతిథులుగానున్నారు. వీరికి చాల విందులు జరిగినవి. వీరిని సర్ హార్లు ప్రభుత్వ గారింట విందుగొనిరి. నిన్ను నా గొల్లకట్టును పెట్టుండు పురువు గారు గూడ విందుచేసిరి. అచటికి వుదకమండలము నేజుండును వారందరను వచ్చిరి. కొంతసేట జరిగినది. నేడు వర్షాన్ని ము చరివియు మేయరు గారు వుదకమండలమునండి వెళ్లిరి. రాజప్రతినిధి గారి సంఘసభ్యులగు గౌ. వాల్ల గారు నేకువర్షాన్ని మిటకవచ్చి సర్ హార్లు ప్రభుత్వ గారి కతి ఘనంగా నంపెను.

ఇటీవలి తంతి వార్తలు. బండను, ఆగస్టు 10.— “ప్రైడెంటు” అను బ్రిటిషు స్టీమరు, “ఎకిలీను” అను గ్రీకు స్టీమరు, “డిమోస్” అను స్క్వాడ్ జాటి స్టీమరు ముందువీటి “డిమోస్” అను ఇంగ్లీషు ఆఖాతమును ముందువీటి “క్యూమాక్” అను జెన్మార్క్ వాణిజ్యము కాబె గల్గి జల సంధిపై జ్వర కట్టుకొనడంతోగల. దానిని స్వీడెన్ ముందు అను రేవునకు తీసికొని పోయిరి. బండను, ఆగస్టు 10— ఇటలీ రాగ బంధువు “ప్రైడెంటు” కత్తికా విలేజ్ (డిల్లీ వా) మునున్నాను. (ప్రైడెంటు) రంగ ముక అస్తియును జరుగు ఇటలీ నా తంతియును నన్నిటిని పూర్తిగా నాశనమునకు ఆస్తియును నన్నిటిని ఆస్తియును అకస్మికంగా నడిచి. డిల్లీ క ప్రైడెంటు 110 కంటే నెక్కువ లోటానులేకుండెను, ఖయదీ బండ యు 40 ఏడే ప్రాంతము నాకు లేక నిండు యావ నలు నాకి మంచి దుస్తులు, భోజనాది వస్తువులు చాలవీసాగితియును బండ “నెహిన్” అను శత్రువు పత్రికా విలేజ్ (డిల్లీ వా) మునున్నాను శత్రువులకు తెలియకుండ చాలకాలము డిల్లీలో నిలిపి పులికత్తులు ఫలమింజునును రోడ్డును ఆస్తియును రోడ్డుకిన్ని నిర్మించుడినది. ఈ రోడ్డును పులికత్తులకు బండ రాకపోక ను అను నును కలుగకుండునట్లు ఆస్తియును ఫిరంగిదళము నాకు కలు నేనులో ఫిరంగులు కాల్పులను ప్రారంభించును పాద నుధ్యను, అడవులయందును ముగిసిన బండగలవు. సెంట్రల్ న్యూనుపత్రికా మిలినా విలేజ్ (డిల్లీ వా) మునున్నాను. ఆస్తియును అకస్మికంగా నడిచి మోసపుచ్చుటచే తిరిగి నుట్టు ముట్టుడి జరుపబడినది. ముల్కాల్ గారు రంగ ముక శత్రువులు తమ నిలువదొడ్డును బండి. ఈ తంతియు ఆ జరుపుదకగా నెరవేరినవి.

మీకు కావలెనా? R.L.N. టాకూలు డబ్బు 4 కి. 1 చద్రాను నశ్యము తే. 1 కి. 1 “విద్యానిధి” లో, రాక సామి విధి, చద్రాను.

మీకు కావలెనా?	
R.L.N. టాకూలు	డబ్బు 4 కి. 1
చద్రాను నశ్యము	తే. 1 కి. 1
“విద్యానిధి” లో,	రాక సామి విధి, చద్రాను.
అమృతాంజనం డిపోవారి దినే ప్రసాదములు	
	యా.అ
ఉప్పునముచకు కుండు. సీసా 1 కి	1 8
వాయువు పోట్లకు కుండు	1 8
జ్వర నాయనము మూత్రము. అజ్వర మూత్రము	1 4
సుఖభోగి మూత్రము. ఉబ్బి 1-కి	1 0
సుఖభోగి మూత్రము. డిల్లీ, పుండ్రకు	1 0
కళహరిమూర్తి మూ. డిల్లీ ఉప్పు నములకు	1 0
వజ్రగోళము. ధాతువు పుట్టి	1 0
శిరో వేదక మూత్రము. లెలనోవులకు	0 12
గ్రహహరిమూత్రము. ఉబ్బి 1 కి	0 8
బలాబిమూత్రము. మలబద్ధము	0 8
గోమూత్రము. మొగ్గలము ఉండుకు	0 8
సుందరి మూత్రము. ముఖ కాంధికి	0 8
జంతు వాదహరి. ఎమిడిలకు	0 8
నేత్రాంజనము. కంటి వ్యాధులకు	0 4

కుసుమామిత్రము. కుసుమవ్యాధులకు	1 0
శక్తికుద్రావకము. సీసా 1-కి	1 0
కళహరి. శీతగర్భవస్థలకు	1 0
మోహినీతైలము. వెండ్రుకల పెంచుటకు	1 0
ములశంకకు తైలము ఉబ్బి 1-కి	0 12
కలరామూత్రము. కాంతి భేదులకు	0 6
చుండుకునూనె	0 6
జ్వరహరి. జ్వరములకు సీసా 1-కి	0 12
తేలు ముండు. తేలు కాటుకు సీసా 1 కి	0 8
దంతశూలహరి. పండ్ల పోటుకు	0 8
కర్ణశూలహరి. చెవి పోట్లకు	0 6
గజ్జికైలము. గజ్జి, చీడలకు ఉబ్బి 1-కి	0 3
వగుళ్లకు తైలము. శీతకఫలకు	0 6
పేలకుమందు. సీసా 1-కి	0 4
కుప్పుకు తైలము. ఉబ్బి 1-కి	0 8
అమృతాంజనము డిపో 109 ఫేరి రోడ్డు, బాంబాయి.	

A Fund to be Presented to the Viceroy. RANGOON, August 10. A movement is set on foot by the Burma Chamber of Commerce to raise a fund to be presented to the Viceroy on arrival in December for war purposes and thereby expressing Burma's loyalty in the time of war and its gratitude to His Excellency for coming to Burma at the beginning of his tenure of office.

BRIEF TELEGRAM.

Sir William Meyer left Ootacamund this afternoon. It is announced that all tenders for Bombay Port Trust 20 years debenture loan of 25 lakhs have been rejected. Mr. William Underwood Nicholas has been elected additional Member of the Bombay Legislative Council by the Karachi Chamber of Commerce vice Mr. M. De P. Webb resigned. The Hon'ble Mr. Hill of the Viceroy's Council arrives at Ooty this afternoon and will be the guest of Sir Harold Stuart.

His Excellency M. Marteneau, French Governor who has been a guest at Ooty at the Government House for the past few days left this afternoon with his private Secretary M. Barbier. In addition to various small functions held in his honour at the Government House His Excellency and party launched with Sir Harold Stuart yesterday. Lord Pentland was also at home at a hunt meet at the Golf Club yesterday morning to give the French Governor an opportunity of meeting the members of the Ootacamund Hunt and witnessing some hunting on the downs.

Weather Report.

SIMLA, August 11. A break has set in over the Peninsula and the rain has been heavy in the United Provinces and Northeast India. Rainfall has been nearly general in Lower Burma, Bengal, Chota Nagpur, Bihar, the United Provinces, west Central Provinces and Konkan and local in Assam, east and north Punjab, east Rajputana, Central India east, in east Central Provinces, Mysore and Malabar. A few falls also occurred in south west Punjab and north Madras coast. Chief amount are: Tavoy and Moulmein 4 inches Victoria Point, Kyaukpyn and Akyab 3, Bassein 2; Rangoon 1½, Cherrapunji and Chittagong 3; Jalpaiguri 5; Cox's Bazar and Bogra 5-4; Mymensingh 2; Burdwan, Dinajpur and Darbhanga 1½ Hazaribagh 1; Purnea 3; Agra 4; Allahabad 3; Benares 2; Cawnpore, Jhansi and Bareilly 1; Meerut and Hissar 1½; Lyallpur and Jaipur 3; Mount Abu 1; Nowgong 1½; Jobbulpore and Pendra 1. FORECAST: No great change.

Latest Telegrams.

War at Sea.

More Steamers Sunk. LONDON, August 10. The British steamer "Trident" and the Greek steamers "Achilleus" and the schooner "Demaris" have been sunk, the latter in the Channel. The Danish steamer "Yduk" has been seized by a German torpedo in the Kattigat and taken to Swinemunde.

LONDON, August 10. In the House of Commons Sir John Jardine asked:— Will the report of the Commission on Medical Supplies and transport be laid on the table before the House rises. Mr. Robert pointed out that Mr. Chamberlain had promised to expedite the report. Sir Henry Craik and Sir Edward Carson strongly protested against delay.

In the House of Commons to-day Lord Robert Cecil announced that Government had agreed to exchange interned civilians over 45 years of age on condition that the remaining interned civilians were exchanged in equal numbers.

నో టీ.సు.

కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు బెజవాడలో తమ్మన తాతయ్య బ్రదర్స్ వారితాలూకు రైసుమిల్ మిల్ సెటివరకు వర్క్ చేయు చున్నటువంటి రుస్తు టైప్ ఆయిల్ ఇంజను బి. హెచ్. పి. 45 సెకండు హేండు (Rustone type Oil Engine. B. H. P. 45, second hand) విక్రయించెదరు గనుక కావలసినవారు ఈదింప అప్రెంటిసు అర్హు చేయవలయును. ఎక్కువ ఇంజనీరింగ్ కావలసినయెడల సదరువారిచే వ్రాసినచో జవాబు ఇయ్యబడును.

TAMMANA TATAYYA BROS.

RICE MILL BEZWADA.

కాపీరైటు అమ్మకము

మతగ్రంథములు! అమూల్యములు!! స్వరస్థలైన మన్నవ బుచ్చయ్య కంతులవారిచే తెనుగు ప్రతిపదార్థ టీకా తాత్పర్యముతో ప్రకటింపబడిన ౧౦ ఉపనిషత్తులు, ౧౧ స్మృతులు, ఋగ్వేదము ఒకటవ అష్టకము, సంధ్యావందనభావ్యము మున్నగు మతసంబంధమైన గ్రంథములముక్క తెలుగుభాగము కాపీరైటు అమ్మవలసియున్నది. కొన గోరువారు, ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

హెచ్. వి. కృష్ణ అండ్ కో.

చింతాద్రి పేట, మద్రాసు.

Magic Cure! Marvellous effect!!
Bathing Oil Price Rs. 0-8-0
Iron tonic pills 1 bottle of 48 pills 2-0-0
Anti Malarial Drops Price 6 Doses 0-8-0
Descriptive Catalogue free on application
ALLBUTT & Co.,
CHEMISTS BROADWAY MADRAS.

కస్తూరి

విశద్యరములకు, కలరాకు, నుంకి, బాలెంతికోగము మిల పాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టిక కస్తూరి యొక్కయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారమునకన్న ప్రేయ్యమగుటచేతను, నవరస నవాయము లందుజొరకుట దుస్సరము. మాడిపోయినది కస్తూరియందు దిశర కదార్థము లేనియును తేర్చబడవు. ఇంతవరకు మాతామహుండి కొనిన వారలవిషయము తెలిసియున్నది. కొనినవా గొకసారి కరిషీంచిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటలన 100 కస్తూరిని గొని పొనువారు కులం 1-కి రూ 80-0-0 అచ్చుతాంజనం డిపో, 6, తంబుసెట్టిపేడి, మదరాసు.

మోహి నీత్రైలము.

5 తులముల నూనె గల సీసా 1-కి 0-12-0. వి. పి. చార్జి నేటు.

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు ఉపయోగమైనది. ఇది మనోహరిత్రైలముజేయు విద్యార్థులు, ప్రిథర్లు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర నిచ్చి విశ్రాంతిని గలుగ జేయును మందరుల మోహాలనణ్యములకు ప్రావగు కురులను మనోహరముగ పెంచి కాపాడగలదు. ఇది మోడుకలకు నిగనిగలాడునట్టి సహజమైననల్లనిరంగుకలిగించి శిరస్సునకు చలువబుట్టించి, మెదడుకు శ్రాంతి సొంపునుచ్చాచి, మనోహరమైన సువాసనగలిగియుండును. ఈమోహిని త్రైలము అనేకసువాసనగల వస్తువులతోడ నూతనముగా తయారు చేయబడియున్నది. తలయందుండు మోడు కలను రాల్చు పురుగులను నశంకజేయగల త్రైల మిది యొక్కటియే. అమృతాంజనం డిపో 6 తంబుసెట్టిపేడి చార్జిలపురు, మదరాసు.

వైద్యమేధిక ప్రయోగము.

ధగ్గుశాస్త్ర ప్రమాణమైన సత్యనిత్యము.

ఈగ్రంథము అగ్నిష్టానం బ్రహ్మకథామంత్రక విరకాలకళియనుచేసి నమహ్యుబడినది. దీనియందు మంత్రమున్ని వర్ణములును ఉన్నవని ఉటంకింపుటచేతలేదు 1 దినము మొదలు 12 దినముల వరకు చేయవలసిన కలవిధులు చక్కగ తెలుసుకొనటకు ఓటగా వ్రాసియున్నాము. దాదాపు 150 పుటలవైగాధర్మశాస్త్రముయందు వ్రాసికాము. తీరధర్మకనపిండికరణము, పుత్రికాధర్మకనపిండికరణము, కలకవిధియన్నగు కలవిషయములు పూనుకుచ్చిట్లు వ్రాసియున్నాము. వైద్యమేధాధికి సంబంధించిన ధర్మశాస్త్ర ప్రమాణమైన ముల్నియూ ఒక్కటియైనను దిగివిషయక అన్నియు ఇందు చేసియున్నాము. ఇట్టి గ్రంథ మిదియే ముక్తిపంథతేన. యత్యారాధనము, యత్యుపాసనము, యతియోగసాధనము, ఆకురసవ్యాసవిధి, పిండపితృయజ్ఞప్రయోగము. మున్నగునవియు చెందుగలవు. సత్యగ్రంథములను ప్రాప్తమౌచుచేయవలయును. అట్లుయెందు వెల 2-4-0 అట్లుయెందు లేక కిత్తెక్తెందు 2-8-0 పొమ్మచార్జి 6 వైరాళి పుత్రికా 0-4-0 అగును. 407) మోహిని సర్వధర్మసాధిని, గుంటూరు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల

మోటారుపండ్లు వదులుటకును, కాటిని కానుకలకును ఈ పాఠశాల విద్యార్థులను మోటారుపండ్లు ఎట్లు వదులుకో యేయవలయును యేయవలసినవారు అని తెలియజేయుటకు సర్వముగా చేయు రికేరెషను యాచుంకము. ఇట్లు అభ్యాసభూమికగా ఈ పాఠశాలలో, యూరోపియన్ కొరవల్ల చేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో శిక్షించుకొన్న పండువారివద్దనుంచి లై సెన్సు యిచ్చించి కంకబడును అందులకు ఫీజు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగివ్రాసున వెంట్రెలరు వెల 16 తేనీ నుండి ప్రారంభమగును గాను తీరదలవిన విద్యార్థులు ఈ వెల 81 తేనీ గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తు చేసికోవలయును. పాఠశాల విద్యార్థులు జోనవో గిరియందుకు తాకొనగలవారు ఈ క్రింద చదవవలసినవారికి వ్రాసికొనుడు

41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

చాల శ్రేష్టమైనముక్కుపొడి

వెలము 1-కి రూ 0-1-0. పిత్త 1-కి 2-8-0
సుగంధ ముక్కు పొడి
బుడ్డి 1-కి 0-3-0 దశక 1-కి రూ 1-12-0
పి. రాజారామ్ అందు కం పెచ్చి,
చాక్కుపొడి వ్యాపారులు,
బొమ్మబాక్సు నెం. 175, మదరాసు.

ఆంధ్రులచరిత్రము

మూడవ భాగము

గ్రంథకర్త: చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు
ప్రథమ నిష్కర్తముగా ముద్దాచుకొనుచుండెడివారి కలగ బ్రకటింపబడినది. మూడవభాగ మిది. కావలసినవారిదిగుర చిరునామాకు వ్రాసికొన్నయెడల గ్రంథమును బడలుగలదు. గ్రంథము 486 పేజీలు గలిగి చక్కని కాలిగ్రావైదు చేయబడి యున్నది. వెల సాఫ్టేజికా రూ. 1-8 0 అ. వెలగల వెంకటరెడ్డి, ఇతిహాసకరిగిటి గ్రంథములు, ఆనకల్లి, కృష్ణశిల్ప.

తామర తైలము

తామర, తీట గజ్జి మొదలగు వానికి వేరెత్తినది

తామర ఒకవిధమైనపురుగులవలన చర్మముబాదగాను, వెండ్రుకలలోగాని, గోళ్లలోగాని, పుట్టవచ్చును.

పురుగులలోని భేదమునుబట్టి తామరలోను 2, 3 భేదములుగలవు. రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతినాశకములగు చాలమంది మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక యెండ్ల నుండియున్న తామర నాలుగు దుసారాలు రాచినతోడనే పొలునదని వెలమంది మాకు వ్రాసి యున్నారు.

కావున తామర, తీట, వీనుగ గజ్జి మొదలగునవి గలవారందరు ఈతైలమును ఒకసారివాడి చూడగోరెదము. వెల 0-4-0. దీనినిరాచిన మంటయిండదు. చర్మమునలు వెక్కిదు. పుండుకడదు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుసెట్టిపేడి, మదరాసు.

శారదాంబ

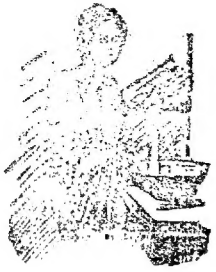
స్త్రీధర్మబోధిని యనునాటకం

శ్రీనివాసరాఘవాచార్య ప్రణీతము.
సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు
యోగ్యమందు జాపబడినది. అందఱును
జదివి తీరవలయును.

వెల 0-4-0 మాత్రము.
పొట్టి ప్రకృతికము.
చిరునామా:—
ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,
7, తంబుసెట్టిపేడి, మదరాసు.

దంతచూరము

దంతచూరము తీపులకు మంచిపోయింది.

ఈ దంతచూరము ముఖా
భాగము లోని అవలంబ
చేయుచుండి రక్తము
ప్రసరించుచున్నది.

నోటి దుర్గంధము లేక
యుండును. పండ్లు

ముత్యములవలె వెలుగొనుండును.

అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

సర్వసామాన్యముగ అందరును వాడుటకు
తగినవిని.

పండ్లకు బలము నిచ్చును.

చిగురు గట్టిపడును.

ప్రతిచూరము వలకు పేలు డబ్బీలు విక్రయము

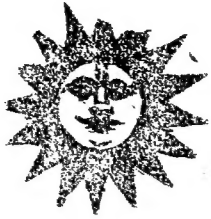
డబ్బీ 1-కి 0-2 0. డబ్బీ రూ. 1-2-0.

అమృతాంజనము డిపో,

7, తింబు శెట్టివీధి, జార్జిటౌను, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వు
కుంకుమ

పువ్వు
కుంకుమ

స్వచ్ఛమైన నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరుకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండ్ కంపెనీ
53, హమ్మంబి, బొంబాయి

తెలుగు ఆనందవాచక పుస్తకములు

మొదటితరగతినుండి చాలాగవతరగతివరకును మాయ
ర్థ సిద్ధముగావచ్చుచి. ఇవి శ్రీకృష్ణ శెండిన పితామహుల
మూలక ప్రధానోపాధ్యాయులైన బ్రహ్మశ్రీ, కూచి న
సింహంకంతుల వీ. యె; డాక్. టి. గారి చేతిను. పానుగంటి
లక్ష్మీనరసింహారావు - రి చేతను రచించబడినవి. మతీయు
మొదటి మూడు తరగతులవాచక పుస్తకములను డైరెక్టరు
గారు 1916 వ సం. జూలై నెల 6 వ తేదీన పోస్టునెంట్లు
బార్డు గెజట్టులో ప్రకటించియును చువయోగింపవచ్చునని ఆన
చతి యిచ్చియున్నాడు. ఒక్కొక్క పుస్తకమును మిక్కిలి
మందరములైన సాదాపటములును రంగుపటములును నున్నవి.

ఆనందవాచక పుస్తకము, మొదటితరగతి రూ. 0-2-0
" " " " రూ. 0-2-6
" " " " రూ. 0-3-0
" " " " రూ. 0-4-0

N.B.—ఎక్కడగొనుటకు నెల్లరు కుకమివనియబడును.
235 ఆర్. వెంకటేశ్వర అండుకో,
ఆనంద వాచకములవాణిదొరులు, మదరాసు

మోసపోకుడు (389)

తుక్కాకట్టనీయకుండ చేయు రంగులను
తక్కువ ధరలకుకొని మోసపోకుడు. అట్లు
తుప్పపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే
వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి

"బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

"Wailles Dove & Company's
"Bitumastic Solution"

దీనిని వం తెనలకు కిప్పులకును నుపయో

గించుటకు ప్రపంచమందంతట చాలమందిది

దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును

మ్యునిసిపలువారు వల్లికువర్కువారు బొగ్గు

గనులవారు బొహగనులవారు ప్రపంచము

దంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు.

రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 52-8-0.

పోషకము:—

ది సాల్ ఇండియా ఇంజనీరింగు లిమిటెడ్

ది రిలయన్సు పొండింగ్ ఇంజనీరింగువర్కు

తపాలపెట్టె నెం 553 రు మదరాసు

(వై కామోజివ్ గోదవర్కుడు ఈ కత్తిక
పేరుకూడ నుకావారింప గోరుచున్నాడు.)

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వలనుబడుచుపోయితి స్వాభావిక
మైన కొద్ది విరుగుడు అనుభవించుటవలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి
కొలపోయితి ముద్దగాకరియను ఆయుర్వ్యక్తిని ఇచ్చియున్నా
డు. ఈ పుస్తకము ఇకముగా నీయబడును. పోలు చార్జీ
యు మేమే భరించుకొనవలయు. వెంటనే పొందెడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవిందస్,
ఆరోగ్యకావోమధాలయం. 187, బాడ్వె, మదరాసు.

వాగవుర వస్తుప్రదర్శన శాలయం

గొప్ప గొప్ప వారిచే వేన వేలు

ది య్యు బ డి న వ త క ము.

యోగ్యతా పత్రములు పొందిన

అమృతాంజనము అన్ని నెప్పలకు పరమామృతము

అమృతాంజనమును

అమృతాంజనము

అమృతకల్పమాదినిగల

మరాయమందుగాడు.

వోలియంట నుండ దగినది.

తేలకునేలు సీసాలు విక్రయము.

అన్నిచోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

నెలమందులవలన మోసముగలుగును

పంచ బాష చీటి చూచి

కొనిన మోసముగలుగుదు

అమృతాంజనము

అంజనశబరంతమునగల

నకలుమందుగాడు.

తలనొప్పులు, వాయువునొప్పులు, శార్పవ

పునొప్పులు, కీళ్ళపోట్లు, పక్షవాతము,

వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు

వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది.

చక్కని డబ్బీతో సహా

సీసానికి 8 అణాలు.

వాడని వారుండగు.

అమృతాంజనము డిపో.

1. ప్రెరి రోడ్డు, చోర్లు బొంబాయి.

2. తంబు శెట్టి వీధి, జార్జిటౌను, మదరాసు.